

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

Srpanj/Juli 1988.

Broj 7 (93)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Po sakramentima do usređujuće punine

Svršetak proljeća i početak ljeta svake je godine u našim misijama u znaku mladeži – srednjaka i mlađih. Ne mislim pri tom najprije na Biblijsku olimpijadu i susret mladih koji ih sabere nekoliko tisuća. Ne mislim prvenstveno ni na velika naša hodočašća u Marijina svetišta diljem zemlje njemačke u kojima mladi prednjače molitvom i pjesmom, glazbalima i plesom. Ne mislim ni na proslave Majčina dana kojima mladi daju svoj pečat. Ne! Pred očima su mi mladenačka mnoštva, da, upravo mnoštva, prvopričesnika i krizmanika, tog rascvjetalog i dozrelog dijela žive Crkve. U njima zrcali vjera kršćanskih stoljeća, sve tamo od Kalvarije i katakombi, do naših dana. U njihovim oči-

ma, kretnjama, molitvi, u njihovoj sakramentalnoj liturgiji, prepoznatljive su spasenjske datosti Kristove Ustanove koja već dvije tisuće godina navješćuje i svjedoči, za razliku od nekih religioznih gledanja i političkih nazora, istinu o Bogu i čovjeku, istinu o potrebi boljega svijeta koji se događa prihvatanjem Krista i njegova nauka koji u svakom svom stavku svršava u ljubavi prema beskonačnom Stvoritelju i smrtnom bratu ljudskom.

Cijela povijest Crkve i cijelo Evanđelje blistaju tako na licima i odjeći, svijećama i smiješku te „pobožne budućnosti“ novog tisućljeća. Kako li ih je divno vidjeti i gledati, kako je duhovno korisno s njima i njihovim najbližima slaviti taj-

ne vjere koje otkrivaju dubinu božansko-čovječjeg života i upućuju, usmjeruju osjećaje duše prema punini, plemenitosti, vječnosti, smislu, gledanju Navedljivoga u zajedništvu s braćom ljudima. I dok ih čovjek promatra kako pobožno i sabrano pristupaju na sakramente kršćanske zrelosti i vjerničke ishranjenosti, budi mu se u duši sjećanje na bjelinu djetinjstva i nevinosti i čežnja za boljim životom, ljepšom Crkvom, urednijim čovječanstvom, čežnja koju život sa svojim mukama i brigama zna često duboko zatrpiti i zakopati. Pogledamo li im dublje u oči u tim svečanim trenucima, otkrit ćemo i prepoznati u njima svoju dušu i Božji naum s njom, s nama.

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Papa u Gradišću str. 2
- „Crna ruža“ str. 3
- Hrvatski u dijaspori str. 4–5
- Ne očajavajmo str. 6
- Nova knjiga o „Biskupiji“ str. 7
- Kod Gospe u Altöttingu str. 8
- Na hodočašće valja poći str. 10
- 60. obljetnica s. Radića str. 12
- Golubi sv. Frane str. 15
- Siroče našlo majku str. 16

U očima prvopričesnika i krizmanika možemo lako prepoznati svoju dušu. Foto: Vugdelija

Papa u Gradišću (Burgenland)

Darovani kalež

Život bez Boga često vodi u katastrofu

Za vrijeme svoga drugog pastoralnog posjeta Austriji (24. – 27. lipnja 1988.) papa Ivan Pavao II. pohodio je pokrajinsku Gradišću u kojoj živi oko 40.000 Hrvata i održao, 24. lipnja, svečanu sv. Misu na uzletištu Trausdorf, nedaleko od Eisenstadta. Na Misu se sabralo mnoštvo od oko 100.000 vjernika. Najviše je bilo Mađara. Iz Domovine je došlo oko 20.000 hrvatskih katolika, a iz zapadnoevropskih zemalja malo, vrlo malo naših vjernika. Šteta! O svemu tome opširno se izvješćivala sredstva javnog priopćivanja posebno novine. Tako je i zagrebački „Vjesnik“ od 26. lipnja podrobno i blagonaklono pisao o Papinu posjetu Gradišću ne razlikujući ipak ustaških od tradicionalnih hrvatskih zastava. Na Misi su bili prisutni gotovo svi domovinski biskupi na čelu s kardinalom Kuharićem.

U podužoj propovijedi na njemačkom jeziku Papa je govorio o čovjekovoj upućenosti na Boga i opasnostima koje mu prijete kada Boga napusti i zaboravi. Doslovce je rekao: „Nije li se čovjek udaljio od Boga, svoga izvora, okrenuo se od njega i postavio sebe za centar i mjerilo vlastitoga života. Ne odražava li se u pokusima s čovjekom koji se odrekao svoga dostojanstva i u prihvaćanju abortusa i eutanazije gubitak poštivanja života koji nas ispunja strahom.

Ne očituje li se sve jasnije u sudbini pojedinih osoba, koja je okarakterizirana prazninom nutrine, strahom i bježanjem od stvarnosti, da je čovjek odrekao sama sebe od svoga korijena? Ne mora li se seksualizam, alkoholizam i uzimanje droge shvatiti kao znak opomene? Ne ukazuju li ove žalosne činje-

nice na veliku osamljenost današnjeg čovjeka...

Činjenica je da čovjek osiromašuje nultarnje vrednote i propada pod udarcem mnogobrojnih opasnosti bez povezanosti sa svojim korijenom koji je sam Bog. Povijest nas uči da su ljudi i narodi koji su vjerovali da mogu opstati bez Boga postali često žrtvom samorazarajuće katastrofe...

U radosnom odnosu čovjeka s Bogom gradi se svijest o zasebnosti i vrijednosti života i osobnog dostojanstva. Čovjek zna da ga je Bog pozvao, da ga Bog pomaže i hrabri u svim životnim okolnostima. Unatoč svim nepravdama i osobnim patnjama on shvaća svoj život kao dar. Zahvalan je zato i osjeća se pred Bogom odgovornim. Tako Bog postaje izvorom snage i sigurnosti čovjeka. Tako čovjek može živjeti život dostojan čovjeka i nesebično se staviti na službu svoje braće... Znamo da je potreban preporod u našem društvu, tj. novo evangeliziranje našega kontinenta. Da čovjek ne izgubi osjećaj za svoju čast! Da ne postane žrtvom razarajućih sila, nego da ima život i to u izobilju."

Nakon toga Papa je progovorio mađarski i hrvatski, često prekidajući pljeskom razdraganih vjernika. Hrvatskim vjernicima i njihovim pastirima rekao: „Srdačno pozdravljam vas sve, prisutne kardinale, biskupe, svećenike i redovnike te redovnice, sve vjernike! Željanske dijeceze te vjernike iz susjednih dijeceza, osobito mnogobrojne goste iz Mađarske i Hrvatske, iz Jugoslavije. Po vama šaljem naš skupni pozdrav i blagoslov ujedno svojoj našoj braći i se-

Božji narod oduševljeno pozdravlja Svetoga Oca u prolazu

(nastavak s prednje str.)

Skladne procesije pričesnika i krizmanika dočaravaju vrlo živo hod naroda Božjega, u vremenu i prostoru, prema paruziji, prema proslavljenju s Kristom i u Kristu, posljednjoj točki i završnici ljudske povijesti. Zadivljuje kako se odrasli ugodno i sretno osjećaju u zajedništvu s tim svojim mladima. Vrijeme im jednostavno stane, prošlost se vraća, budućnost otvara. I jedni i drugi otkrivaju u tim nezaboravnim momentima istu Crkvu Kristovu – drevnu i sadašnju kao i onu nadolazećih stoljeća. Crkvu koja ne stoji ni lijevo, ni desno,

ni u sredini – kao političke partije svijeta – nego Crkvu koja stalno ide naprijed k dovršenju u Bogu, po Kristu, u Duhu njihovom.

Tako prvi svjesniji koraci u vjerskom životu prvopričesnika i potvrđenika pišu najljepše i najvrednije stranice povijesti Crkve i svoga vlastitog postojanja. Daj, Bože, da u tom kršćanskom zanosu i radosti slavlja pričesti i potvrde nikada ne posustanu i da jednom sretno prijeđu na drugu obalu rijeke života, u usrećujuću puninu Kraljevstva Božjega. Svima srdačne čestitke!

Ignacije Vugdelija

Sudbine

„Crna ruža”

Draga majko i oče! Dragi prijatelji i prijateljice i svi koji ste znali, ili niste, ogrinjati moje srce toplinom. Kad budete čitali ove moje retke, ja više neću biti među vama. Neću hodati, neću disati. Neću moći osjetiti ljepotu ovoga ljeta niti čuti zvuk školskog zvona koje će najaljavati posljednji školski sat ove godine. Neće me biti osim na papiru, na nečijim usnama ili u nečijim mislima. Ne pitajte me zašto to činim. Radi vas je to i radi moje domovine kojoj će bolje biti ako me ne bude. Ne pitajte me kako to mislim, jer vam ne znam odgovoriti. Ja to moram uraditi, jer ovome svijetu nisam potreban. A nisam ni jedini takav.

Pa i kod životinja je tako. One slabe i nemoćne ugibaju, a jake idu naprijed i razmnožavaju se. Od mene društvo ne bi imalo koristi. Nemojte prestrogo osuđivati moje razmišljanje i moj postupak. I ne mislite da se ne bojim uraditi ovo što ću uraditi. O, bojim se i molim Boga, Krista, da mi dade dovoljno hrabrosti da to učinim. Ja to moram. Zbog sebe, zbog vas i drugih, zbog mojih prijatelja. Bojim se, ali strah mi umanjuje činjenica da ću tako društvu pomoći. Kažu da se kroz patnju ljudi mijenjaju na bolje i da se po patnji uspostavlja ona prava ljubav i želja da se dio vlastitoga srca dadne drugome. Nadam se da će poslije moga odlaska takva vatra planuti i u vašim srcima.

Nadam se da ćete me razumjeti i shvatiti ovaj moj postupak. Nemojte se ljutiti na mene, ali tako mora biti. Majko i oče, volim vas i neka vas ovaj moj čin ne pogodi previše. Jednoga ćete dana vidjeti da sam bio u pravu. Na kraju jedna molba: grob mi ne ukrašujte kamenim spomenicima i lovorima punim parola jer sam ih se dovoljno nagledao i naslušao. Tek neka to bude humak zasađen ružama. Puno vas sve volim. Uvijek vaš sin i prijatelj Stjepan.

Svršetak pisma jedva sam pročitao jer sam bio zaslijepljen suzama bola kakav nisam već dugo osjetio. Htio sam vrisnuti, nešto razbiti.

Kad sam čuo za nesreću, Stjepan je već bio u bolnici, u šok-sobi, zapetljan u more žica, aparata i zavoja. Kako su mi rekli njegovi roditelji, bacio se s njihova sedmog kata na malo betonirano dječje igralište. Zašto? Nitko to ne zna. Jedino njegovo oproštajno pismo, ostavljeno na klaviru s uredno složenim notama, daje naslutiti odgovor.

Posjetio sam ga, ali se iz nesvjestice nije budio. Tek po koji put bi prošaptao, tako mi je rekla jedna sestra, pitanje: jesam li uspio. Drugi put sricao je kroz plač jedva čujne rečenice: Nisam uspio... Oprosti... Ja moram... Preminuo je nakon dva dana.

Što je tog sedamnaestogodišnjeg mladića dovelo do samoubojstva? Ni prvog ni zadnjeg, bojim se. Umro je jer je smatrao da je nepotreban društvu on,

nositelj budućnosti. Što reći o nastavnicima i profesorima, svećenicima i pedagogima, socijalnim skrbnicima, kad se jedan mladić u zoru života odlučuje na samoubojstvo u ime bolje budućnosti, zatvarajući prekinuti lanac evolucije?

Tko je Stjepana natjerao na taj korak? Zašto je on jedini izlaz vidio u smrti? Pa k tome, kaže da on nije jedini koji je društvu nepotreban. Znači da spisak onih koji će slično završiti za bolju budućnost još nije zaključen. Odakle mu čudno razmišljanje o Bogu, Kristu? Tako nešto nije mogao čuti i crkvi u koju je redovito zalazio sve do par mjeseci prije smrti. Što se to događa s mladima, društvom? Ne znam. Previše je pitanja i slutnji.

Jedna crna ruža naslikana na bijeloj pozadini velikog postera u Stjepanovoj sobi doimala se zlokobno, satanski. Druga, crvena, ležala je na jastuku. Uzeo sam je, gledao njezinu ljepotu, upijao joj miris. Bila je divna i životno lijepa i upitao se: kako mladi čovjek može uzeti taj krasni cvijet kao znak smrti, kao šifru za korak u ništavilo.

Iz bloka nasuprot Stjepanovu čula se pjesma. Tužno, skoro sablasno odjekivale su riječi: „A kad padne noć, ja zovem u pomoć...”

Nisam imao hrabrosti da potražim prozor s kojega je dopirala ta pjesma. Jer, možda je i tamo, negdje na zidu ili prozoru, na velikom bijelom posteru čučala crna ruža i čekala, čekala... Ivan

(nastavak s prednje str.)

strama u vašoj domovini. S njima smo danas preko svih granica najuže združeni u jednoj Crkvi Isusa Krista.”

Na prikazanju su dva mladića i jedna djevojka u šestinskim nošnjama predali Papi tri dara: srebreni kalež izrađen u Zagrebu na kome piše „Hrvatska uvijek vjerna”, plaketu s likom Majke Božje Bistričke i lijepo izvezenu misnicu. Na svečanoj sv. Misi nastupila su dva zbora iz Zagreba: mješoviti katedralni zbor i zbor bogoslova. Na kraju Papine Mise otpjevana je Marijina pjesma „Zdravo Djevo, svih milosti puna”.

Vrijeme je bilo pro hladno, naši hodočasnici pretanko odjeveni, nenaspavani, umorni. No svi su bili sretni i zadovoljni. Čuli su Oca, vidjeli su svoga Papu, koji ih je i opet pozvao da ostanu vjerni vjeri svojih djedova. Iv.

Isus na Rajni

Noćas sam sanjao, Isuse,
da kraj rijeke Rajne koračaš
u odori bijeloj, lanenoj,
hrvatskom rukom satkanoj,
noćas sam Te sanjao, Isuse,
u srcu zemlje Njemačke...

I pitao sam: Isuse,
što tražiš u zemlji Njemačkoj
gdje ima meda i mlijeka,
gdje nisu pusta ognjišta,
gdje majka sina ne čeka,
gdje mnogi ne znaju kako je
pod tuđim vedrim nebom venuti.

A ti se mi rekao, Isuse:
Tvoje se pleme rasulo
ko zvijezde diljem svemira,
neki su dušu prodali
i idu stazom nemira,

i ljube telad od zlata,
i brat udara na brata.
Zato sam s neba sišao
da spasim pleme Hrvata.
Odjednom je nebo planulo
i potresle su se planine,
u raskošnim hrvatskim nošnjama
djeca su ruke pružala
i Tebi, Kriste, pjevala;
silno se mnoštvo sjatilo
za tobom, Isuse, krenulo
poput rodne grude daleko...

U srcima silnih tisuća
jedno je srce kucalo,
pod barjakom naših otaca
i naše slave junačke.
Ti si nas, Kriste, vodio,
o, Bože, da li sam sanjao
kraj rijeke moćne, široke,
u srcu zemlje Njemačke.

F.M. („Naša zvona”, glasilo misije Köln)

Razmišljanje o jezicima i narodima

(Hrvatski u dijaspori, II)

*Kamo god okrenem lice,
Okrenut sam Imotskom –
Riječima i sudbinom.*

Vlado Gotovac: *Zabranjena vječnost*¹⁾

Nije mi bilo pravo što je spomen-ploča pisana na talijanskom jeziku i to sam bez uvijanja rekao inženjeru Geliću, kad je s dva visoka činovnika iz Splita izišao na Turiju da vidi kako sam ploču isklesao. „I ja sam bio tvog mišljenja – odgovorio mi je Gelić. – Rekao sam tamo gdje je trebalo reći, da u ovu planinu najviše zalaze domaći ljudi, pa neka ploča bude ispisana na njihovu jeziku. S najvišeg mjesta mi je odgovoreno: Spomen-ploča se diže za buduća pokoljenja, a hrvatski jezik nema budućnosti. A što da mu kažem, Jakove?“

Ivan Aralica: *Graditelj svratišta*²⁾

U današnjem načinu razmišljanja o jezicima općenito je prihvaćeno da je jezik bitni sastavak kulture, nezamjenjiv narodni gen kojim narod, na sebi svojstven način, kao dragocjenom i rijetkom violinom, uređuje i izriče svoje duhovno i materijalno iskustvo.

Također je općenito prihvaćeno da je nastojanje naroda i manjina da svoj jezik uređuju, razvijaju i čuvaju ne samo njihovo legitimno pravo, već da je i na opću korist: glazbalo do glazbala gradi poseban orkestar na dobro čitavoj ljudskoj uljudbi.

Nestane li na Velebitu cvjetova božura i srčanika, sasušće li se njemačke šume, čovjek postaje siromašniji. Nestane li jednog jezika – a društveni su odnosi daleko složeniji, a posljedice dalekosežnije – gubitak je, i načelno i stvarno, opći i velik.

Provedba ovih načela u život bit će ipak za mnoge narode i manjinske skupine popraćena ozbiljnim teškoćama. Na putu će se naći ili ideološke zapreke ili kratkovidna pragmatičnost i to obično u ime nekog drugog načela

la kojem vlastodržac daje prednost. Sovjetski savez je od početka svog nastanka proklamirao načelo autonomije neruskih naroda i jezika, ali je isto tako gradio i provodio doktrinu „zbližavanja naroda i jezika (ruski: ‘zbliženije nacija i jazikov’) u namjeri oblikovanja sovjetskog socijalističkog naroda (ruski: ‘sovjetska socijalistička nacija’)”³⁾.

Zapreke poznajemo i mi. Pragmatizam smo upoznali kao migranti u zapadnim evropskim zemljama u kojima je zanimanje za etničku sastavnicu našeg bitka – čak i u stručnim krugovima, čak i u krugovima lingvisti – minimalno. Rasprava se vodi isključivo o socijalnoj strani pitanja, pa su čitave narodne skupine pojednostavljene na socijalni problem. Ovakvo stanje uočava Heinz Koss⁴⁾ pa kaže da je „ovaj stav omogućio da izrazito antinacionalni krugovi, krugovi bez osjećaja poštovanja prema drugim jezicima lakomisleno predlažu brzu asimilaciju (nazvanu integracijom) obrazlažući je prednostima profesionalnog uspona migranata. Potcijenjujući doneseno jezično i kulturno naslijeđe predlažu zapravo jezičnu politiku germanizacije.”

S ideološkim zaprekama imamo također iskustva. Kao i mnogim drugim malim narodima stajale su nam tijekom povijesti često na putu i ugrožavale jezičnu samostalnost. Stjepan Babić⁵⁾ piše o standardizaciji, dakle o određivanju općenarodne jezične razine, o potrebi da se hrvatski, kao svaki drugi suvremeni jezik, dalje uređuje i ujednačuje, pa kaže kako politikanti začinju veoma žučne prepirke pa se „neke riječi okrivljuju i odbacuju kao nacionalističke, a često se to proteže i na one koji ih upotrebljavaju.” Tu Babić navodi skupine sedmica/nedjelja/tjedan, juha/supa/čorba/minestra, talas/val, tijek/tok, a za par tisuća/hiljada kaže da je „postao gotovo simbolom političkog razgraničenja”.

Tu je i ključno pitanje službenog naziva jezika hrvatskog naroda.

Usko uz to, dijelom kao posljedica, protežu se prilike oko naše jezične kulture. Za jezično obrazovanje u nas nema svatko prilike pa premalo ljudi vlada osnovnim znanjem o jeziku te preslabo čita i piše. Začuđujuće je kako ponekad i oni koji prolaze dugačko školovanje pokazuju slabi osjećaj za jezik i ozbiljnu nepismenost. Evo jedne povijesti bolesti koju je ovih dana u Domu zdravlja Sesvete sastavio ondašnji psihijatar: „Pacijent u stanju intenzivne tenzije, anksioznosti i verbalizira postojanje agresivnih impulsa. Kontrola i opservacija. Novim pregledom nestalo je disforije i hostilnih poriva, ali je persistirala anksioznost i glavobolja.”

Radoslav Katičić kaže u jednom od svojih brojnih radova: „Pisanje je u našem svijetu opća potreba. Obrazovna politika svakog društva koje teži za tim da bude ikako razvijeno, podrazumijeva da sve pučanstvo bude pismeno.”⁶⁾

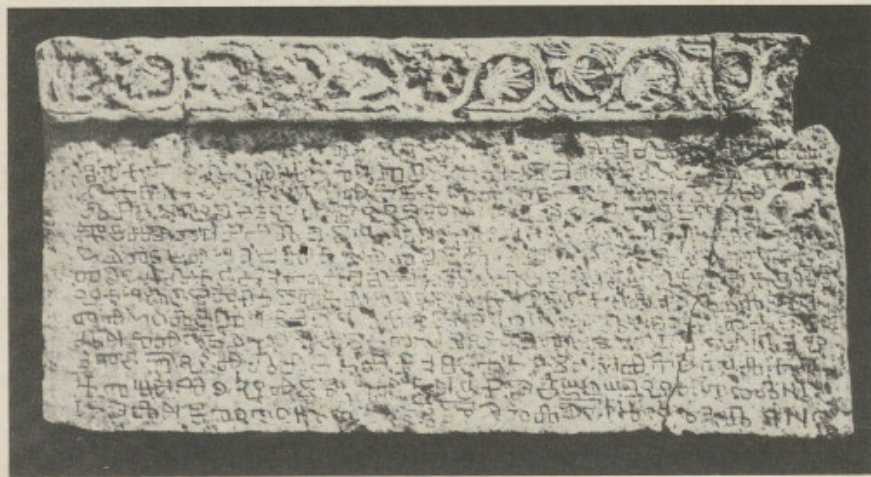
Prilike oko jezika u našoj matici, te njemačka politika prema doseljenim manjinama, sigurno u nekoj mjeri, teško je reći kojoj, djeluju poticajno na slabljenje hrvatskog jezika u ovdášnjoj dijaspori, i to na sve pojavnosti o kojima sam pokušala pisati u prošlim brojevima „Žive zajednice”: na obilno miješanje (interferenciju) od leksičke do glasovne razine, na odsustvo diglosije kod djece i mladeži, te na gašenje.

Jezično je planiranje, i onda kada je smišljeno da jezik potire i onda kada ga želi poticati, doista usmjereno prema nositeljima jezika, ne prema jeziku samom. Priroda jezika jest politička, u onoj mjeri u kojoj je i sam čovjek političan.

Odnos jezika i narodnosti (etniciteta) naroda ili skupine koja ga nosi u zadnje je vrijeme ozbiljno privlačio pažnju znanosti. Američki sociolingvist Joshua Fishman⁷⁾ pokušao je utvrditi elemente koji oblikuju narodnost, pa navodi: porijeklo osobe (paternitet), zasebni kulturni uzorak u kojem je dotična osoba odgojena i obrazovana (patrimonija), te kao treće, osjećaj pripadnosti.

Taj osjećaj pripadnosti predmet je rasprave nekolicine poznatijih jezičara. Zanimljivi stručni stav vrlo cijenjenog Andréa Martineta već sam navodila, a sada bih rado spomenula mišljenje Haralda Haarmanna.⁸⁾ On naime tumači kako osjećaj pripadnosti u sebi uvijek sadrži razgraničenje obzirom na druge etničke skupine, posebno na one s kojima postoji dodir. Tako se čini da granice nisu nastale samo raznorodnošću naroda, već su narodu potporanj za vlastitu sliku. Tek u zaštićenom narodnom tijelu jasno se granaju i žive elementi identiteta, osjećaj vrijednosti vlastitog kulturnog naslijeđa, veselje nad vlastitim jezikom te osjećaj povijesnosti.

Granica je, dakle, pod uvjetom da nije izraz netolerancije, neprovjerenja, predrasuda ili ravnodušnosti, potrebna narodu kao što je potrebna i čovjeku koji u nejasnim prilikama

Prvi spomenik pisane hrvatske riječi – Bašćanska ploča (1.100 g.)

ne može postati cjelovit već se neprestano rasipa i guši. Isto, vjerujem, vrijedi i za idejni i metafizički stup; i on je potreban i svakom narodu i svakom čovjeku. Kod naroda je to književnost, slikarstvo, građevinarstvo, školstvo, politika u užem smislu riječi.

U prilikama dijaspore, u kakvima se nalazimo mi sada u Njemačkoj, narodna skupina ima, već po prirodi same stvari, ograničene mogućnosti zaštite. Upravo zato se u njoj, radi jakih jednostranih dodira, počinju zbivati velike promjene. Hoćemo li stoga, pogotovo u današnjem industrijskom svijetu s jakim silama niveliranja, izgubiti jezik i rastopiti se? Što više tražim odgovor, a ovo je pitanje moja sjena, vidim da je na njega teško odgovoriti. Već sam spominjala dugačke niske ekoloških varijabli za koje se zna da utječu na oblikovanje i održavanje narodnosti i jezika. O ishodu sudbine manjinskog naroda one, nažalost, ništa ne govore jer je nemoguće predvidjeti međusobno djelovanje tako složenih čimbenika.

Moguće je međutim točnije slijediti akulturacijske tokove koji su se već zbili ili su većim dijelom završeni. Herald Haarmann⁹⁾ predlaže jedan uvjerljiv pregled mogućih promjena i pokazuje da se sve uvijek zbiva u dva pravca: ili su se narodne skupine stapale (asimilirale) ili su se iz većih skupina oblikovali (diferencirali) posebni narodi. Svaki od ovih dvaju pravaca ima nekoliko razina. Kako već postojimo kao narod, neće nas posebno zanimati putovi oblikovanja naroda, već podaci vezani uz pojam stapanja. Tu onda vidimo da stapanje može biti takav razvitak u tijeku kojega se stope dvije raznorodne skupine u jednu (amalgamacija). Saksi i Angli, npr., do 4. stoljeća predstavljaju dvije odvojene skupine, da bi iz njih kasnije, uzrokovano nizom povijesnih promjena, nastali današnji Britanci.

Najčešći oblik stapanja naroda u Evropi je pak potpuno pripajanje (inkorporiranje), a zbililo se nebrojeno puta i u ranijoj i u novijoj povijesti. Slaveni koji su selili na područja uz Baltik, na prostor između Elbe i Odre, u Srednjem su vijeku već potpuno germanizirani. U 19. stoljeću bio je na području istočne Njemačke samo još pokoji otok Polapskih Slavena, dok danas postoji još samo mala skupina Lužičkih Srba. Isto su tako nestale skupine koje su živjele na istočnoj obali Jadrana pri dolasku Hrvata. Pohrvaćeni su i Iliri i Tračani, a kasnije i romansko stanovništvo dalmatinskih gradova.

Treći mogući oblik asimilacijskih promjena Haarmann naziva djelomičnom asimilacijom (konglomeracijom), a pri tome misli na promjene koje su se odvale samo na nekim, ne na svim, dijelovima narodnosti. Primjeri takvih stapanja pokazuju da je narodnost složena kategorija te da ponekad nestaju samo neki njezini dijelovi. Tako su npr. Židovi u Gruziji izgubili svoj jezik pa govore gruzijski, u Armeniji armenski, u Iranu perzijski, ali se i dalje bitno razlikuju od naroda kojih su jezike preuzeli. Neke su

Branimirov napis iz Muća, 888. g. Latinski tekst: Branimir vojvoda... knez Hrvata naumi...

Židovske skupine čak više puta u povijesti mijenjale jezik a da ostali elementi njihove narodnosti nisu bitno stradali: Šepardi koji su krajem 15. stoljeća protjerani iz Portugala i Španjolske – a tamo su već bili jezično asimilirani – gube u svojim novim domovinama na jugoistoku Evrope romanski jezik „ladino“ te prihvaćaju jezike novih domaćina. Slično stanje djelomične asimilacije vidimo npr. kod Kopta u Egiptu koji su, negdje od 17. stoljeća, izgubili svoj jezik i prihvatili arapski; koptski je ostao samo jezik liturgije, slično kao hebrejski u Židova.

I u novije doba mnoge su se skupine, u većoj ili manjoj mjeri, djelomično asimilirale – tu se uglavnom misli na gubitak jezika – a da nisu stradale u ustaloj pojavnosti svoje narodnosti. Tu su npr. Škoti, Velšani, Irci, Bretonci, Flamanci, Baski, Laponci, Kazahstanci, Dagestanci, Tadžici, Tatari, Albanci u Italiji, Turci u Bugarskoj, Grci u Ukrajini, Cigani itd.

Ovo stanje bilo bi možda moguće shvatiti kao prvu stepenicu ka potpunijem stapanju da nam iskustva ne pokazuju da nije tako. Gotovo sve ove skupine nastoje obnoviti ili uspostaviti svoju jezičnu i narodnu samostalnost. Ovih smo dana slušali vijesti o silovitim prosvjedima Armenaca u Azarbejdžanu i o prosvjedima u vezi mađarske manjine u Rumunjskoj. Na ovim se primjerima čak vidi da je „pitanje prava manjina ujedno i pitanje osiguranja mira u svijetu“.¹⁰⁾ Treba samo pomisliti na sedam milijuna Katalonaca ili na dvanaest milijuna Kurda.

Potpuno stapanje dakle nije neizbježna sudbina manjinskih naroda. Ishodi njihovih nastojanja određeni su negdje između pogubnog učinka suvremenog gradskog života u smjeru asimilacije i potrebe školovanja na jeziku većine, te činjenice da su moderniza-

cija i materijalizam sami sebi najveći neprijatelji. Isto tako između sile vlastodržca kojom otvoreno ili prikriveno zapostavlja ili potire manjinu i velike snage narodnog bića čije sjeme, očito, ne gubi plodnost ni nakon dugih zima.

Zato nam sada, iako smo zabrinuti i zbunjene promjenama, valja sabrati snage koje imamo i živjeti kao da ništa nije propalo, mada se čini da jest.

A neke prijedloge o tome što je moguće učiniti, unutar obitelji, opisat ću slijedeći put.

Maja Runje

¹⁾ Vlado Gotovac: Zabranjena vječnost, Naprijed, Zagreb 1987.

²⁾ Ivan Aralica: Graditelj svratišta, Znanje, Zagreb 1986.

³⁾ Harald Haarmann: Language in Ethnicity, Mouton de Gruyter, Berlin, New York, Amsterdam 1986.

⁴⁾ Heinz Kloss: Unorthodoxe Betrachtungen über Volksgruppen und Volksgruppensprachen (u: Kulturelle und sprachliche Minderheiten in Europa), Niemeyer, Tübingen 1981.

⁵⁾ Stjepan Babić: Standardizacija-stabilizacija književnog jezika, Jezik broj 3, Zagreb, veljača 1988.

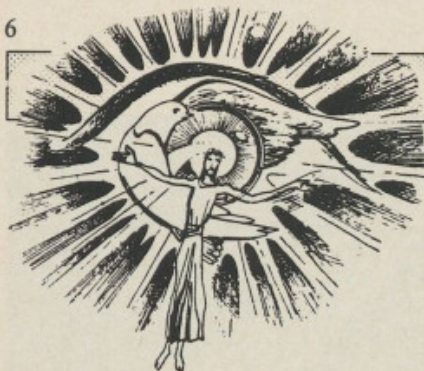
⁶⁾ Radoslav Katičić: Pisac i jezik, Republika broj 3-4, Zagreb, ožujak / travanj 1986.

⁷⁾ Joshua Fishman: Language and Ethnicity (u: Giles, Towards a Theory of Language in Ethnic Group Relations), London 1977.

⁸⁾ Harald Haarmann: Ibid.

⁹⁾ Harald Haarmann: Ibid.

¹⁰⁾ F. Wittmann / S. Bethlen: Volksgruppenrecht, München, Wien 1980.

OKOM VJERE DUBLJE I DALJE

Poslanica Ivana Meštrovića

(Pročitana na posveti crkve Sv. Marije u Biskupiji 1938.)

Zazovimo

Gospode, Ti koji si izvan vremena i prostora, širi od vasiona i viši od svih nebesa, čije ime kroz bilione godina svijetovi i ljudi mucajući tepaju, sriču, natučaju, a još ga ne izgovoriše, koji raj i pakao nosiš u dva pretinca na kopčama svoga svemirskoga plašta –

Ti strašni, Ti dobri, Ti neumoljivi, Ti nerasrdivi, Ti čija je volja nepromjenljiva kad sve mijenjaš, a ljubav nepresušiva kad sve ostaje, Ti koji pretvaraš život u smrt, a smrt u život – Ti koji nad svime bdiješ i sve ravnaš po svojoj nedokučivoj volji – vidiš i ovu malu točkicu zemlje koju mi nazivamo materom svojom. Ona nas hrani, a jedno od Tvojih bezbrojnih srdaca grije nju i nas. Na ovoj uskoj česti zemlje, koju si nam odredio, doveo je naše smrtno oće pred osam stotina ljudskih godina njihov smrtni pastir Zvonimir, da stvore odluku za koju mišljaše da će Ti ugoditi. Ali kako će smrtni pogoditi volju Besmrtnoga?!

Do pola dana povrhu naših gora, što ovo malo polja, okružuju, dizahu se ogromni providni stupovi. To bijahu Tvoji anđeli, čija se velika krila pružahu na ogromnom plavom sagu ispod Tvoga trona, a oni šaptahu: „Hosana Besmrtnom!”

Od pola dana njihova se krila pretvoriše u tmurne, teške oblake, a stupovi u plamene demonske jezike. Žrtvom je pao blijedi pastir, koji iskaše žrtvu za milost Tvoju. Ti si ga, Gospode, ostavio, da ne bude ostavljen. Ti si pustio da pogine, da bi na vijeke živio! Promijenio je svijetom u vjeri i za vjeru, to Ti, Gospode, znadeš – pa ipak mu demoni hram razrušiše, stado rasturiše. Valjda radi grijeha kojeg ili neposluha danom zavjetu!

I kada demoni sa svojim kolima i razornim alatom pređoše preko svetišta pastira otaca naših i sve razrušiše, ti opet pos-

la svoje anđele – u obliku vihora – da zastru temelje svetišta, pokriju učepane grobove otaca naših, da bi se opet poslije kajanja grijeha pojavili rasturenoj i zastrašenoj djeci djece svoje.

Naša zemlja je sačuvala uspomene naše, a naša Gospa lozu našu.

Zahvalimo

Njoj – nepresušnom vrelu, čiji tok sve suše i potresi ne prekinuše,

Njoj – stablu jakomu, koga sve bure ne iščupaše, svi požari ne izgoriše koje zla kob kroz vijekove po njoj prosu,

Njoj – čije žile ne uginuše, čiji sokovi ne presahnuše,

Njoj – njedru i utrobi komu Gospod klicu našeg života povjeri,

Njoj – koja nit našega života sačuva od svih kosa, noževa i nožica,

Njoj – neka je za sve i na sve vijekove hvala i ljubav naša,

Njoj – iz čijeg krila sunce ugledasmo i Gospoda osjetismo, neka je prvo mjesto do trona Njegova,

Njoj – koju Tvorac za pomagačicu odabra u skrbi oko roda našega,

Njoj – koju Gospod, tako čednu, ispod svoga trona postavi, neka je ova skromna kućica, koju joj podigismo da i dalje bdiješ nad svetištem otaca naših u slavu Gospoda, a za mir i spas roda našega!

Pomolimo se

Sa ovoga i sa svih mjesta gdje našega roda ima, molimo se Duhu pravde, istine, ljubavi i mudrosti. Njemu, jedinom Bogu našem, neka služi duša i srce naše! Njega jedinog držimo za Kralja, Gospodara i Oca našega!

Uspnimo se na najviše brdo srca i uma svoga i iznesimo dušu svoju na dar Gospodu. To neka je najviši i jedini dar naš Gospodu.

Molimo Gospoda da nam dade vjeru, jer ko vjeruje u Njega taj je sa Njime, a ko je sa Njime taj je nepobjedljiv.

Budimo stalni uz Njega, pa ćemo biti stalni i u sebi. Sa Gospodom ćemo pobijediti, sve što bi porušeno obnoviti ćemo i mnogo ljepšega ćemo i većeg sagraditi.

Ne očajavajmo

jer ko očajava, tome slabi vjera.

Dani u kojima živimo slični su Velikom Petku. Veliki Petak je narodu ljudskome. Duša, čedo Božje, u čovjeku je razapeta.

Smrtno progoni besmrtno. Ko će pobijediti zna se, jer kad bi smrtno pobijedilo prestalo bi besmrtno, a besmrtno ne može prestat, jer je ono s Bogom i u Bogu.

Dan Uskrsnuća dolazi iza velikih muka smrti onoga što je smrtno, a iza Uskrsnuća svijetli dan Nedjelje, dan uzdizanja Boga, dan mira. I naša bijela subota nije daleko. Ona će nam donijeti duhovno uskrsnuće, a iza svijetlog uskrsnuća doći će blagdani odmora, ljubavi i harmonije.

Ne posumnjajmo

nikada, jer oni koji sumnjaju ne vide Boga, ne vide Duh od zemaljskih blaga, pravu silu od prividne, pravi život od prolaznog, pravu istinu od utvara. Oni će se srušiti u prašinu za koju su i živjeli.

Meštrovićev kip „Naše Gospe, Svete Marije” u istoimenoj crkvi u Biskupiji kod Knina

Duh će pobijediti kao što sunce pobjeđuje maglu i mrak.

Istina će otjerati laž kao što vjetrovi rastjeraju dim, koji se digno nad garištem.

To njihove oči neće vidjeti, jer će sagorjeti u plamenu i razići se u pepelu i prašini za koju su i živjeli.

Ti zidari tvornica i kotlovnica misle da se ljudske duše mogu mijesiti nasiljem i nepravdom kao što se mijesi prah zemljin pomiješan vodom.

Nepravda i bogatstvo su i smrt ljudima. Kime te dvije sile zavladaju, on je u rast-

varanju kao lješina, koju je smrt svojom nevidljivom kosom pokosila. Demon oči njihove zatvara pred istinom. Ne stidimo se siromaštva ni oskudnog tla svoga, ni skromne kuće svoje. Jer vidimo li kako vrana uzdiže gnijezdo svoje po krepkim hrastovima, svraka na ponosnim jablanima, a ševa na zemlji među izniklim strukovima pšenice, slavulj svoje vješto sakrije duboko u grmu ispod neke dubove žile, soko svoje opet negdje u visokoj golej litici? I diže li se svraka ikada visoko pod nebo kao ševa? Zapjeva li vrana kao slavulj i vidje li iko da i jedna od njih pobijedi sokola?

Dajmo izražaja od duše svoje, sanja svojih i molitve svoje! Jer vidjeste li kako cvijet rasipa miris, bio u pitaru, u vrtu, ili na pustoj gori. I u jesen Gospod šalje lahore, da im sitna sjemena raznese i zasa-di, da ih razmnoži i o proljeću ukrasi nepreglednu bašću svoju.

Ni jedna pravedna želja neće ostati pusta, ni jedna čista molitva neuslišana! Šta ne vide djedovi, vidjeti će unuci, obećano kraljevstvo će doći, kraljevstvo u kome neće čovjek čovjeku biti vuk, nego će biti brat bratu, neće biti podčinjen čovjek čovjeku, nego pravdi, ljubavi i istini.

Nova knjiga o „Biskupiji“

U prigodi 50. obljetnice posvete spomen-crkve Naše Gospe (1938. – 1988.) izdao je glasnik „Marija“ knjigu „Biskupija“ koju je napisao poznati i priznati povjesničar Josip Ante Soldo, profesor povijesti na Franjevačkoj gimnaziji u Sinju. Na stotinjak bogato ilustriranih stranica velikog formata profesor Soldo opisuje znalački i pristupačno, pripovjedački i raspjevano Biskupiju

kraj Knina, njezine crkve, posebno baziliku Svete Marije, Zvonimirovo doba, vjersku obnovu u Hrvatskoj te trud i nastojanje brojnih franjevaca i laika, među kojima je najvažniji Ivan Meštrović, da se nad ruševinama stare bazilike sazida nova crkva Naše Gospe, Svete Marije. Uza sve tegobe koje su pratile taj pothvat crkva je i sazidana po Meštrovićeve nacrtu i posvećena 18. rujna 1938. godine. Za vrijeme rata četnici su obeščastili tu crkvu, brončani Gospin

kip i Kljakovićeve freske, ali je i to, zauzimanjem šibenskog biskupa Arnerića i kninskih franjevaca, obnovljeno. Predgovor ovoj uistinu vrijednoj i zanimljivoj knjizi napisao je biskup Josip Arnerić, a pogovor hrvatski književnik Dubravko Horvatić. Knjiga se čita kao najzanimljiviji roman, „na dušak“. Naručuje se u Hrvatskom naddušobrićničkom uredu u Frankfurtu.

Cijena: 7,- DM.

Duhovna obnova i potvrda

U ovoj Marijinoj godini, od 26. – 29. svibnja, održao je šibenski biskup u mirovini msgr. Josip Arnerić, u hrvatskoj katoličkoj misiji Bonn, trodnevnu duhovnu obnovu.

Program duhovne obnove sastojao se od pokorničkog bogoslužja, ispovijedi i večernjih misa u Waldbrölu, Bad Honnefu i Bonnu.

Biskup je svaku večer proveo u ispovjedaonici više od sat vremena savjetujući, potičući i opominjući pokornike da ostanu vjerni Bogu.

Tema biskupovih propovijedi bila je: „Blažena Djevica Marija, naš uzor u vjeri i u ljubavi“, kako bi vjernici, a posebno mladi, produbili i proširili svoje znanje o Blaženoj Djevici Mariji.

Vjernici su bili oduševljeni biskupovim propovijedima, jer su one bile odraz duboko življene vjere i iskrene pobožnosti prema Mariji.

Biskup je iskoristio svoje osobne i zajedničke susrete s roditeljima da bi ih upozorio na dužnost kršćanskog odgoja djece, a djecu i mlade je pozivao na stalnu vjersku izobrazbu. Trudio se da im produbi svijest da će po potvrdi postati svjedoci vjere, što nije mala stvar!

Na svim mjestima biskup je obavio vjeronaučni ispit krizmanika pred roditeljima i

nazočnim vjernicima. Bila je to svojevrsna kateheza, i za mlade i za starije.

Vrhunac ove trodnevne duhovne obnove bio je na svetkovinu Svetoga Trojstva u crkvi svetoga Remigija u Bonnu, gdje je biskup za vrijeme svečane euharistije u kojoj su sudjelovali p. Berislav Nikić i dr. Franjo Basić, podijelio sakrament svete potvrde dvadeset i petorici mladih vjernika bonnske misije.

Krizmanici su pjevanjem liturgijskih pjesama, biblijskim čitanjima, molitvom vjernika i prinošenjem prikaznih darova dali svoj obol proslavi ovog lijepo organiziranog slavlja koje je pripremila s. Edita.

Prije odlaska kućama svaki je slavljениk dobio na poklon odlijev Višeslavova križa i knjigu „Mač Duha“.

Kakav je bio uspjeh ove trodnevne duhovne obnove i svečanosti svete potvrde na kojoj je sudjelovao lijep broj naših misijskih vjernika, najbolje se vidi iz riječi jedne trinaestgodišnje djevojčice koja je došla k biskupu i rekla mu: „Oče biskupe, ja nisam do sada nikada doživjela jedne tako lijepe Mise kao večeras.“

Daj Gospodine, da posijano sjeme Riječi Tvoje urodi što obilnijim plodovima na korist vjernika bonnske misije!

p. Berislav Nikić OFM

Biskup Arnerić sa svećenicima, krizmanicima i njihovim kumovima poslije slavlja u Bonnu

MAINZ

Kod Milosne Gospe u Altöttingenu

Privlačna točka mladih olimpijaša hrvatske kat. župne zajednice Mainz nakon sudjelovanja na Biblijskoj olimpijadi u Zeilsheimu, 30. travnja 1988. godine, bila je svjetsko poznato hodočasničko svetište Gospe od milosti u Altöttingenu 17. i 18. 6. 1988. godine. Sve četiri grupe mladih sudionika na Biblijskoj olimpijadi na temu „Marija u Bibliji i Crkvi“ našle su se na koljenima u Altöttingenu, pred kipom Gospe od milosti u njezinoj kapeli. Bilo je to studijsko putovanje s određenim i dobro pripremljenim programom.

U Marijanskoj godini 1954. bio je Altötting uz Lurd, Fatimu, Loreto i Einsiedeln pribrojen najvećim hodočasničkim mjestima Evrope. Godišnje dolazi preko pola milijuna hodočasnika iz cjelokupnog južno-njemačkog govornog područja u prastaru svetu kapelu u Altötting. I mlade iz Mainza privukla su bliska i draga molitvena mjesta u Altöttingenu.

Osmokutna kapela bila je puna hodočasnika koji su u tišini, mirno i zadubljeno molili i govorili milosnoj Gospi o sebi i svojim. Zvijezda na tankom tornju, kao i zvijezda na portalu kapele upozoravaju hodočasnike da je kapela milosti Gospina kapela. „Zvijezda stade nad mjestom, gdje bijaše dijete i njegova majka“ (Mt 2, 9).

Kapela milosti očituje se kao kapela krunice. Desni pokrajni oltar prikazuje radosna otajstva, lijevi žalosna, a oltar milosti slavno otajstva. 15 svijeća okružuje oltar milosti, a 5 zlatnih ruža portal. Izvještaji o čudesima, pisani ili tiskani, svjedoče za Altötting od godine 1495. Preko 2000 zavjetnih slika rese unutrašnjost i pokrivni prohod uz kapelu. 57 velikih slika u prohodu kapele pripovijedaju na pučki način o čudesima i milostima. Mnogi sveti i značajni ljudi posjećivali su Altötting kao: sv. Petar Kanizije, sv. Ivan Nepomuk, p. Rupert Mayer, sv. Brat Konrad, Biskup Ketteler. I sadašnji Sveti Otac papa Ivan Pavao II bio je 18/19. 11. 1980. u Altöttingu. Tada je i ovako molio pred milosnom Gospom: „Ovu molitvu upravljam Tebi,

Kraljice mira i ogledalo pravednosti – ja, Ivan Pavao II, rimski biskup i nasljednik sv. Petra – i ostavljam je u tvom milosnom mjestu u Altöttingu za trajnu uspomenu.“

Nakon pohoda kapeli i Gospi od milosti pošli smo u crkvu sv. Konrada Parzhamskog, gdje je bila sveta Misa u kojoj su mladi rado i iskreno sudjelovali pjesmom i molitvom. Drugi strani hodočasnici koji su pratili naše mlade i njihovo sudjelovanje u svetoj Misi, bili su oduševljeni, pa su nam to poslije sv. Mise i izrazili i čestitali. Sv. Brat Konrad svojim je životom bio putokaz ljudima prema Kristu. Svečev oltar je, pokriven baldahinom, postavljen u nesprednoj blizini ispred glavnog oltara, da bi vjernike vodio prema Kristu na križu i prema tabernakulu. Sveti Konrad rodio se dne 22. 12. 1818. kao deveto dijete u mjestu Parzham. U 31. godini stupio je u kapucinski red a kasnije je 41 godinu bio vratar u altöttingškom samostanu Sv. Ane. Dok su večernja zvona zvonila umro je 21. travnja 1894., a papa Pijo XI proglasio ga je svetim 15. lipnja 1930. Od tada je štovanje svetog Brata Konrada Parzhamskog prodrlo u sve krajeve svijeta.

Prilivom sve većeg broja hodočasnika ukazala se potreba izgradnje novih crkava. Tako je od 1910.–1913. izgrađena crkva Sv. Ane koja je godine 1913. proglašena papinskom bazilikom.

Već izdaleka upada u oči zavjetna ili župska crkva Sv. Filipa i Jakova s dva tanka tornja. Rascvat hodočašća poslije 1489. godine doveo je do izgradnje još jedne veće crkve, podignute darovima hodočasnika, koja je bila posvećena 1511. godine. Najstariji spomenik u ovoj crkvi je krstionica. U blizini župske crkve nalazi se križni put što ga je u mramoru izradio Rudo Göschel, a blagoslovio nadbiskup dr. Rohrach 1971. godine. Za mlade je posebno zanimljiv bio posjet okrugloj građevini u kojoj je prof. Gebhard Fugel u slici „panorame“ naslikao Kristovo razapinjanje koje je za javnost otvoreno 1903. godine. Povijesno vjerni prikaz svjetsko-povijesnog događaja na Golgoti ispunja cijeli

prostor od 12 metara visine i 30 metara promjera od 1200 četvornih metara slike, na čemu je umjetnik sa svoja tri pomoćnika radio punu godinu dana. Na nacrtu toga monumentalnog djela radio je Fugel više godina. Strana riječ „panorama“ označuje kružni obuhvatni pogled na umjetničku sliku. Takav umjetnički oblik izražavanja uvelike je proširen u Evropi u 19. stoljeću. Danas ih ima malo. U Njemačkoj je samo jedna jedina i to ova u Altöttingu.

Kao zavidno djelo panoramsko-povijesnog slikanja nakon rata je stavljen pod zaštitu spomenika kulture Bavorske države. Centralna točka cijelog tog umjetničkog djela jest vrhunac na Golgoti odakle se vidi cijeli okoliš, događaj iz preduskršnih dana u svetom gradu, križni put i razapinjanje našega Gospodina. Vjerskoj izražajnoj snazi ovog umjetničkog djela nisu mogli biti zatvoreni ni mladi hrvatske župne zajednice Mainz. „Panorama“ je izvanredno umjetničko djelo, vrijedno da ga se vidi i doživi. Otkada to djelo postoji ispunja svoj životni zadatak u hodočasničkoj službi i u svom raznovrsnom ozračju. Uz hodočasnike i svaki turist će posjetiti „panoramu“.

Posebno smo se obradovali kad smo u neposrednoj blizini „panorame“ posjetili kuću u kojoj su postavljene pomične jaslice: Sveta zemlja i Betlehem – mehaničke jaslice u Altöttingu. Jaslice su živa slika iz vremena rođenja Kristova s radovima jednog normalnog dana, koji se ne razlikuje od jučerašnjeg, a koji za cijelo čovječanstvo još uvijek iza blizu 2000 godina ima svoje tako veliko značenje. Na površini od 25 kvadratnih metara nalazi se 30 rukom izrezbarenih figura od Oberammergauerskih majstora. Te figure su godine 1926. do 1928. izrađene prema starotalijanskim uzorima. Mnoge od tih figura se kreću električnim pogonom, sasvim realno i životno. Mali Isus se njiše u zipci, lađe plove Genezaretskim jezerom, ribari ribare, gonič udara magare, a dva jarca se tuku. Nakon malo vremena upadaju u oči kraljevi s istoka koji dolaze da se poklone Isusu. Sve je u pokretu, a sve tako drago i privlačno i stoga se neće zaboraviti.

Smještaj i prehranu našli smo kod braće kapucina u Franziskushaus. Od 1893. kuća je bila dječji dom, a od 1894. to je kuća duhovnih vježbi. Njemačke časne sestre su nas dobro primile i još bolje hranile, a svaki mladi je imao svoju sobu. Bili su to zaista lijepi dani puni nezaboravnih uspomena i duhovne obnove.

Na povratku prema Mainzu navratili smo se u München i došli na Marienplatz gdje smo se kratko pomolili u Marienkirche a zatim posjetili katedralu Naše Gospe. Na putu smo bili kratko vrijeme, ali smo vidjeli mnogo. Zahvaljivali smo Bogu za sve što smo vidjeli i doživjeli, a ujedno molili da nas prati na našem povratku u Mainz. Vođeni sigurnom rukom vozača autobusa gospodina Jürgen-a došli smo sretno u Mainz 18. 6. i donijeli svojim i svojim domovima nezaboravne i vrijedne uspomene.

p. Stjepan Pavić

Mlade iz Mainza privukla su i oduševila sveta i draga molitvena mjesta u Altöttingu

Foto: Pavić

FRANKFURT/M.

Dva velika i lijepa slavlja

Slavlja Prve sv. pričesti (11. 6.) i svete potvrde (18. 6.) bila su ove godine, po općoj procjeni, posebno lijepa. Oba su mirno održana u drevnoj frankfurtskoj katedrali na veliku radost brojnih prvopričesnika i krizmanika i uz veliko sudjelovanje hrvatskih vjernika iz frankfurtske misije. Na Prvu pričest pristupilo je 150 trećaca, a na krizmu 85 mladića i djevojaka među kojima je bilo i nekoliko starijih. Sve je teklo dostojanstveno i pobožno. S godinama se naime mnogo nauči. Prvo što treba spomenuti jest činjenica da se podjela tih sakramenata u ovoj velikoj misiji prenila s nedjelje na subotu. To se pokazalo vrlo praktičnim. Svijet je bio opušten, bez grozničave užurbanosti, u podsvijesti je znao da je sutra dan nedjelja a ne radni ponedjeljak, a crkva puna vjernika kao o velikim blagdanima. Skladnom odvijanju i urednom toku slavlja puno su pomogle dan ranije održane probe „u živo“. Tako je svatko do u detalje znao što ima činiti, gdje sjediti, kako pristupati k oltaru. Red treba uvježbati, ponovljeno je više puta. U takvim prilikama redari su ne samo potrebni, nego jednostavno nenadomjestivi. Frankfurtski su i kod pričesti i kod krizme djelovali besprijekorno. Privatno fotografiranje slavljenika, a ono zna unijeti nemir, gužvu i profanost u svete obrede, bilo je za vrijeme podjele sakramenata zabranjeno. Za slikanje su bila zadužena dva službena fotografa, iako to još jedan dio roditelja i rodbine nije sasvim prihvatio. U miru su se odvijali i prinosi darova kojih je simboliku tumačilo nekoliko mladića i djevojaka. Pjevanje mladih, čitanja i pozdravi roditelja, kumova i odraslih, pobožno pristupanje na sakramente, raspjevanost i radost

I biskup Gugić pridružio se krizmanim agapama u gostionici koju vodi naš ugostitelj Ivan Ivišić

zajednice – sve je to ostavljalo dubok dojam proživljene vjere na sve sudionike koje je razigranost orgulja pod prstima prof. Leščana utvrđivala u veseloj ozbiljnosti trenutka, religioznog trenutka. Propovijedi župnika i biskupa primijenjene samim događanjima, slavlja. Primanje euharistijskog Krista i pečata dara Duha Svetoga, po prvi put, nije nikoga ostavljalo ravnodušnim. S Kristom u Duhu sigurno se dolazi k cilju, lakše se i sretnije živi, opetovali su navjestitelji Božje riječi više puta. U ranim popodnevним satima slavljenici su se sa svojim – roditeljima, rodbinom, kumovima i znancima – razili na agape u svoje stanove ili u gostionice. Zanimljivo je spomenuti da se s vremenom sve više slavljenika i njihovih obitelji udružuje i zajednički objeđu u gostionicama. To je li-

jepo, to treba pozdraviti. Podijeljena radost dvostruko vrijedi, uči stara mudrost. A i majke su u tim slučajevima oslobođene poslova pripremanja, kuhanja, serviranja. Pa ako se i potroši koja marka više, ne treba žaliti. Mladi to zaslužuju, zaslužuju to njihove majke. Na neke od takvih agapa prispio je i djelatelj pečata dara Duha Svetoga mons. Ivo Gugić. A u gostionice lakše navrate i mnogi drugi uzvanici koji u pretijesnim stanicama ne bi sigurno imali mjesta. Bila su to dva vrlo lijepa slavlja, dva slavlja vrlo značajna za život mladih i za život Crkve, za život svijeta. Bila su to dva vjernička blagdana koja navješćuju zoru boljeg sutra i koja jamče da ljepši, bolji, novi dan mora doći. Navijestili su ga i frankfurtski prvopričesnici i krizmanici. Iv.

Hodočašće u Birnau (Bodensko jezero)

Majka i Hrvati

Predzadnje svibanjsko sunčano jutro, duge kolone automobila, zastoji na cestama i ljudi nošeni vjerom i ljubavlju, oznake su već tradicionalnoga hrvatskog hodočašća Majci u Birnau.

Tuđina je teška! To je osjećaj što odiše iz masovnosti našeg hodočašća.

Da li ono otuđuje ili približuje? Možda čak posvećuje ovo mnoštvo prigodno sabrano pod motom: „Majka Marija okuplja raspršenu djecu na Euharistiju“.

Da!

Majka okuplja djecu u tuđini, da se tuđinom ne otuđe, nego da tuđinu posvete svojom vjernošću i predanošću Bogu i Domovini. To je i pokazao ovaj golemi skup na Misu sabranih hodočasnika.

Svečanu koncelebraciju otvorio je organizator p. Drago Tolj pozdravivši novoposvećenog šibenskog biskupa dr. Srećka Badurinu,

braću svećenike te domaće i strane vjernike. Zatim je biskup iz „Hrvatske kolijevke – Krešimirova grada“ pozdravio hrvatske vjernike u tuđini, istaknuvši da u njima ne gleda samo raspršenu i iseljenu braću, nego i vjernu, patničku, domovinsku stvarnost, kojoj on kao zastupnik domovinske Crkve izručuje iskreni i topli pozdrav hrvatskog kardinala Franje Kuharića. Sve ovo skupa izazvalo je spontani pljesak – izraz tradicije skrivene u nama, sa željom da se prenese i širi. U ovim željama zanosa i oduševljenja, pomiješanim s osjećajem grešnosti i osobne odgovornosti pred Bogom, nastavljeno je svečano slavlje, u kojem je sudjelovalo dvadesetak svećenika.

Propovijedničke i poticajne biskupove riječi pokušale su posvijestiti naše ukorijenjenje u bogatu i vjernu prošlost, koja bi, kao „sveti poklad vjere“, po nama trebala biti prenijeta budućim pokoljenjima, što je jedino moguće ako ostanemo vjerni Bogu i domovini pod okriljem naše nebeske Majke.

U sklopu misnog slavlja 45 hrvatskih mladića i djevojaka primilo je sakrament kršćanske zrelosti.

Nakon sv. Mise svijet je ručao. Spontanost ugođaja bila je više nego obiteljska, bratska i prijateljska. Zamirisale su prostrane zelene livade i proljetni zrak obiljem Božjeg blagoslova za tijelo i dušu: grill, mlada kapulica, rakija, domaće vino, njemačko pivo, zamor, vesele materinske riječi, zdravice i pjesme.

Osunčana lica!

Popodnevni kulturno-zabavni program izveli su: folklorna skupina „Veseli slavuji“ iz Augsburga i VIS „Dominik“ iz Splita. Ipak, za one najorginalnije bilo je po livadama, oko crkve i po parkiralištima dosta spontanosti, igre, izvornih narodnih kola i pjesama iz svih krajeva Lijepe naše.

Sve je bilo lijepo organizirano i spremno, zahvaljujući p. Dragi, njegovoj suradnici Dinki, vlč. Čipi i vjernicima misije Singen.

Birnau – kao znak pripadnosti, kao znak onga što smo i gdje smo, kao mogućnost posvećenja, okrepe i obnove daje snagu i ulijeva novi elan.

Stvarno je divno vidjeti braću kad su skupa i kad se vole!

Frater Taciturnus

Neka te slavi srce naše

U sumrak lipanjskog ozračja cvjetak Te slavi svježinom, ptica pjesmom, potok žuborom, a on, gluhanijem čovjek, svojim srcem i za mene nečujnom riječju.

Ni slutila nisam da će me baš danas put dovesti k njima, k njima što ništa ne čuju i ponekada grčevitim krikom žele nešto reći, k njima gluhanijemima. Ovakve ljude susrećemo manje više svi. Danas, što me posebno iznenadilo, bila je sv. Misa koju su ti ljudi zajedno slavili, na kojoj sam i sama bila.

Svakog dana za brojne je samo po sebi razumljivo razgovarati jedno s drugim, smijati

se, pjevati, nažalost psovati, svađati se, kada nas pritisnu problemi telefonom porazgovarati, a možda rijetko pomisliti, i na tom divnom daru govora i sluha Bogu zahvaliti. Kako nas po koji put smeta tišina? I kada je malo imamo i osjetimo, nastojimo je razbiti, ako ničim drugim, onda muzikom. Što je s njim, čovjekom vječne tišine?

Živi kao i mi, raduje se više nego mi, „pjeva“ više nego mi ljudi sluha i govora. Na ovoj sv. Misi nijednu riječ nisam čula, ni zvuk orgulja, ni pobožne pjesme, samo sam osjetila duboku tišinu i vidjela pokret ruku, a ipak sam ovu sv. Misu, ove ljude i Božju blizinu duboko doživjela. Izgledalo mi je kao da im iz srca dopire

neki čudan pjesan, ozaruje ih i veže u jedno divno zajedništvo. Uistinu, govor i riječi nisu najvažniji. A što je važno...?

Gospode, ti uvijek razumiješ, posebno ljude u tišini.

Cvijet bez riječi slavi Te svježinom, potok žuborom, ptica svojom divnom melodijom.

Daj da Te čovjek srcem svojim slavi i njim pjeva dragu melodiju, pjesan Ljubavi. Kaže sv. Pavao: „Kad bih sve jezike govorio (i sve riječi znao), a Ljubavi ne bih imao (jezik Ljubavi ne bih poznavao), bio bih ništa.“ Daj nam Bože, jezik Ljubavi i srce koje će Te navijek slaviti.

Marija Šimović

Hodočašće rottenburške regije u Weingarten

Na hodočašće se uvijek isplati poći!

Hrvatski katolici u biskupiji Rottenburg/Stuttgart hodočastili su 19. lipnja o. g. po prvi put u Weingarten u većem broju, zajednički. Za većinu je to bilo nepoznato hodočasničko mjesto. „Daleko je to“, govorili su mnogi. Ipak za dvije i pol tisuće, koliko se okupilo toga dana, Weingarten nije bio daleko. Svi su bili ugodno iznenađeni ljepotom barokne crkve i benediktinskog samostana koji se izdižu na „Martinovu brijegu“ i svojim blještavilom govore o svojoj burnoj povijesti.

Weingarten je s povijesnoga, kulturnog a posebno religioznog stajališta vrlo značajan i znakovit. Zato je neprežaljeni pokojni biskup Moser i želio doživjeti jedno hrvatsko marijansko hodočašće baš u njemu. Ali, pošao je u vječnu domovinu prije hodočašća. Hrvati su ga se toga dana sjetili u svojim molitvama.

U sredini prekrasne bazilike nalazi se oltar s „Moćima predragocjene Krvi“. Prema starodrevnoj predaji to je prava Isusova krv koju je skupio vojnik Longin na Kalvariji kad je probo Isusov bok. Zatim se obratio i krstio. Prije mučeničke smrti zakopao je te moći u blizini Mantove. Tu dragocjenost, koja je iskopana 1048. godine, podijelili su na tri dijela i dali po jednu trećinu: gradu Mantovi, Svetoj Stolici i njemačkom caru Henriku. Car je u znak pomirenja darovao te moći grofu Balduinu, a njegova ih kćer Judita darovala samostanu u Weingartenu. Od toga se vremena čuvaju i časte u tom mjestu. Po njima su dobivene bezbrojne milosti.

Weingarten nije marijansko svetište, ali u bazilici ima Majka Isusova svoj oltar i kip, a sa svoda blagoslivlje Ona klanjatelje kod oltara „Predragocjene Krvi“. Mariju zapravo i štujemo zato da bismo više uzljubili njezinu Sina.

Poslije ispovijedi i procesije oko samostana počelo je euharistijsko slavlje koje je, u koncelecijaciji s mons. J. Adamom, naddušobrižnikom o. Dukićem, dvadesetak misiona-

ra i đakonom T. Jakšekovićem, predvodio nadbiskup Josip Uhač, nuncij u Bonnu.

Iza pozdravne riječi mjesnog misionara o. Petra Mijića nuncij je Uhač u svojoj propovijedi istaknuo da je svako hodočašće slika našega zemaljskog života. Kruh tuđine, nastavio je, zna biti gorak. Hrvatskom narodu, reko je Nuncij, tako je bilo kroz povijest, no, reče, da je taj narod uvijek znao prositi milost i dobivati snagu po Mariji, kroz trinaest dugih stoljeća svoje povijesti. Kao što su svakom živom biću za život potrebni zrak i svjetlo, zaključio je mons. Uhač, tako je današnjem čovjeku potreban Bog. Kad bi ljudi prihvatili Božji dar i poruku poput Marije, svijet bi bio daleko bolji.

Liturgijski, dakle glavni dio hodočašća, završio je pjevanjem „Lijepe naše“.

Poslijepodnevni kulturno-zabavni program odvijao se u Ravensburgu. Iza pozdrava voditelja programa g. T. Jakšekovića nastupio je akademski zbor „Palma“ iz Zagreba koji je pod ravnanjem Ivice Golčiča otpjevao neko-

liko pjesama posvećenih Najdivnijoj, Majci Isusovoj. Potom su pjevane pjesme rodoljubnog i narodnog karaktera. Naš svijet najviše potresa „narodni zvuci i glasi“.

Svečano urešena pozornica s likom „Majke Božje Bistričke“ i dopadljivo ispisanim stihovima nepoznatog pjesnika: „Dušo duše hrvatske, Isusova Mati, Zvijezdo naših stradanja, ne prestani sjati“, djelo su pastoralnog suradnika Julija Caparina iz Ulma.

Izvođenjem ritmičke vježbe „Veliča“ i bunjevačkim plesom mladi su iz Stuttgarta oduševili sve nazočne. Za ples je svirao misijski sastav „Marija“ (otac, majka i dva sina). Bio je izvrstan.

Dao Bog da hodočasnici koji su toga dana bili u Weingartenu promijenili svoju dušu i da se po zagovoru Marije još više približe Kristu.

Nije poznato kamo će dogodne hodočastiti ova regija. Netko u šali reče: „E, da nam je ovu dvoranu i baziliku prenijeti u Schöndal!“ Ali, na hodočašće, ma gdje ono bilo, valja poći, isplati se. Širina Isusova Srca i zagovor njegove Majke ne poznaju ograda, granica, lokalnih prednosti. Znao je to hrvatski katolik u svojoj dugoj povijesti. Neka to znadu sinovi i kćeri njegovi u tuđini, u ovom burnom dvadesetom stoljeću.

Stanka Vidačević

Hodočasničku Misu predvodio je u Weingartenu nuncij mons. Josip Uhač (drugi zdesna)

Susret pastoralaca u Sjevernoj Rajni i Vestfaliji

Regionalni susreti – izvori ideja i zajedništva

U srijedu 8. lipnja ove godine održan je regionalni susret hrvatskih pastoralaca u Hrvatskoj kat. misiji **Langenfeld**, kod gostoljubivog župnika za hrvatske i njemačke katolike, gradišćanskog Hrvata vlč. Antona Szlavicza, koji vodi njemačku župu Sv. Marije, a i Hrvatsku kat. misiju preko 15 godina. Takvi susreti održavaju se u toj najvećoj regiji još od početka sedamdesetih godina.

Pred 35 sudionika najprije je fra Ignacije Vugdelija iz Frankfurta održao kraće predavanje o **Stjepanu Radiću**, u povodu 60. obljetnice njegove smrti. U predavanju je fra Ignacije prikazao Radića u prvom redu kao dubokog vjernika, čovjeka koji je volio sve ljude, neumornog i neustrašivog borca za slobodu svoga i svakoga drugog naroda, prosvjetitelja i intelektualca, demokratu koji je, kako svi znamo, podlegao ranama zadobijenim u Skupštini u Beogradu. Sinovac mu Pavao i Basariček poginuli su na mjestu atentata 20. 6. 1928. Poslije predavanja razvila se zanimljiva diskusija u kojoj su gotovo svi sugovornici naglašavali potrebu da se vjernicima prikaže osoba S. Radića na prikladan način kako bi im postalo svjesno što je on značio i što još uvijek znači za naš narod.

Nakon razgovora o Radiću pastoralci su se osvrnuli na protekli **Susret hrvatske kat. mladeži** i na **Vjeronaučnu olimpijadu** u Frankfurtu. Uza sve nedostatke Susret je ocijenjen uspješnim. Za taj dio programa ovoga regionalnog susreta pripremili su misionari iz Bochuma i Dortmunda jedan novi model ocjenjivanja pismenih radova na Vjeronaučnoj olimpijadi. Radi se o tom, kako bi se izbjeglo svako sumnjičenje u ispravnost i korektnost, da se primijeni vrednovanje pismenih radova (poput testova na vozačkom

ispitu!) projiciranjem na platno, s prozirne folije, vjeroučeničkih pismenih testova. Tako bi svatko u dvorani mogao vidjeti kako je koja ekipa odgovorila u pismenom dijelu natjecanja, a to bi bilo zanimljivo i za sve posjetitelje olimpijade. Usmeno bi odgovaranje trebalo biti tako uređeno, daljnja je misao predlagача novog načina ocjenjivanja, da se ne zna kada će koja grupa odgovarati, tj. i raspored bi se odgovaranja morao izvlačiti. Ovaj novi model vrednovanja pismenih radova pripremio je B. Šimović jer se navodno osjeća veliki nedostatak i nepovjerenje u dosadašnju metodu. Na to ga je potakla i činjenica da je ideja o Vjeronaučnoj

olimpijadi nikla na regionalnom susretu upravo ove regije, 2. 10. 1974. godine, u Dortmundu. Pater će Ignacije ovaj novi model prenijeti Nadđušobrižničkom uredu, pa će se o njemu donijeti odluka na nekom od narednih susreta regionalnih predstavnika. Neki su sudionici pozdravili taj model, a neki nisu.

Osim o Susretu u Frankfurtu bilo je riječi i o **regionalnom susretu naših mladih** u Moersu kao i hodočašću u **Neviges**. Prihvaćen je i prijedlog da se ubuduće organizira i **festival zbornog pjevanja** sličan festivalu hrvatskog folklora. Konkretna mjera u tom smislu bit će poduzete kasnije. Poslije bratskoga zajedničkog objeda razišli su se sudionici sa željom da se opet susretnu nakon godišnjih odmora. B. Š.

O njima i njihovu sudjelovanju na susretu i olimpijadi raspravljali su i pastoralci u Sjevernoj Rajni i Vestfaliji

Regionalni susret pastoralaca rottenburške regije

Izabran odbor koji će pripremiti gradivo za olimpijadu

Hrvatski pastoralci – svećenici i past. suradnici – u biskupiji Rottenburg / Stuttgart sastali su se na svoje redovito vijećanje 6. lipnja 1988. godine. Domaćin susreta bila je ovoga puta misija **Heilbronn**. Poslije pročitane protokola na koji su izrečene neke primjedbe fra Ignacije je Vugdelija kratko referirao o sjednici pastoralnih predstavnika koja je bila posvećena analizi 17. susreta mladeži i Biblijske olimpijade. On je zamolio pastoralce, a to je bila želja i pastoralnih predstavnika, da pripreme gradivo za narednu biblijsku olimpijadu u travnju sljedeće godine. Pastoralci su na to pristali i **izabrali odbor** koji će izraditi to gradivo. U odbor su ušli: dr. fra Pavao Žmire, dr. fra Ante Bilokapić, g. Branko Galić, g. Ivan Grbavac i gospođa Stanka Vidačković. S tekstovima **Djela apostolskih** oni će povezati poglavlja iz saborske konstitucije o Crkvi u suvremenom svijetu te

neke od sakramenata. Odbor će svoj posao raditi u suradnji s Nadđušobrižničkim uredom, a cijelo bi gradivo trebalo biti tiskano polovicom listopada ove godine.

Prijedlog o. Nadđušobrižnika da se pokuša s organiziranjem festivala pjevačkih zborova na regionalnoj razini načelno je prihvaćen. Zaduženi su neki misionari da pogledaju što se konkretno može učiniti.

Bilo je dosta govora o regionalnom hodočašću u **Weingarten** i o drugim točkama koje se odnose na život i rad naših misija. Na sjednici je bio i prelat Jürgen Adam, referent za inozemnu pastvu u biskupiji. Ion je više puta uzeo riječ u živoj diskusiji.

Misijsko osoblje na čelu s fra Radovanom Čorićem velikodušno se pobrinulo za tjelesnu okrepku tridesetak sudionika na toj sjednici. Iv.

HANAU

Pastoralni pohod o. Nadđušobrižnika

Na blagdan Presv. Trojstva, 29. 5. 1988. g., priredio je nadđušobrižnik fra Bernardo Dukić našoj misijskoj zajednici lijep ugođaj svojim pastoralnim pohodom. Pratio ga je fra Stanko Mandac. Misionar-domaćin ponudio mu je da predsjedava euharistijskom slavlju, što je on i učinio, pa se tako na oltaru našlo „trojstvo“. Bio je to lijep doživljaj za ovu malu misijsku zajednicu koju rijetko posjećuju neki prelati i uglednici. Nadđušobrižnikova je riječ bila pravo duhovno osvježenje na vrućini toga dana. Bratsko slavlje u vjeri, na utvrđenje identiteta svakoga ponaosob, prenijelo se iz crkve u misijski centar gdje smo doživjeli „kako je lijepo i ugodno kad braća i sestre (u vjeri) žive zajedno.“

M. K.

Hrvatsko hodočašće u Švicarskoj

„Ero” prvi put u Einsiedelnu

Na putu između Züricha i Luzerna leži prekrasan gradić u koji hodočaste mnogi vjernici iz Švicarske, a između ostalog i naši Hrvati. Mislim na gradić Einsiedeln, koji je pun malih ulica i krasnih kuća, a u samom sru, malo na brežuljku, leži veličanstvena barok-rokoko crkva koja se ne viđa svaki dan. Čovjek ulazeći u nju postaje malen i biva opijen njenom raskoši.

Mladi iz Frankfurta imali su nedavno (4. do 5. lipnja ove godine) priliku da upoznaju vjernike iz Švicarske i Einsiedelna. Na poziv hrv. naddušobrižnika Švicarske p. Ivana Bebeke, VIS „Tin”, pod vodstvom fra Stipice Grgata i folklorni ensemble „Croatia” pod vodstvom dr. Josipa Lucića rado su se odazvali te stvorili šaroliki program od pjesme i folklornog plesa. Vis „TIN” otpjevao je nekoliko koncertnih pjesama, a poslije kulturno-zabavnog programa svirao je za ples i zadovoljio i staro i mlado. „Croatia-ensemble” je na koncu izvela završno kolo iz poznate hrvatske opere Jakova Gotovca „Ero s onoga svijeta”. Čuli smo da je to kolo tu izvedeno prvi put. Po sudu onih koji su nas gledali i koliko smo zapazili i čuli od organizatora, bilo je lijepo i zanimljivo, što nam je posebno drago i vjerujemo da je svaki prisutni mogao nešto pronaći za sebe, nešto što ga povezuje s onim odakle potječe. Program je vješto vodio već dobro poznati pjevač i skladatelj, a ujedno i voditelj hrvatske kat. misije u Bernu fra Šito Čorić. U prvim redovima publike prepoznali smo i lica: našeg kardinala F. Kuharića, mons. Vladimira Stankovića, ravnatelja hrv. inozemne pastve, urednika Glasa

„Croatia-ensemble” iz Frankfurta izvodi završno kolo iz „Ero s onoga svijeta” u Einsiedelnu

Koncila vlč. Živka Kustića, hercegovačkog franjevačkog provincijala fra Jozu Pejića, tajnika Hrv. mariološkog instituta prof. fra Ljudevita Maračića i svećenika povjesničara dr. Edu Perićića iz Zadra. Nekoliko riječi uputili su svima prisutnima Kardinal i mons. Stanković.

U nedjelju dopodne bilo je predavanje o hrvatskim marijanskim svetištima, a održao ga je fra Ljudevit Maračić. U 12 sati istoga dana svi su se hrvatski vjernici okupili u bazilici gdje je bila svečana sv. Misa, koju je predvodio Kardinal zajedno s provincijalom Pejićem, naddušobrižnikom Švicarske fra I. Bebekom, mons. Stankovićem i još drugim našim svećenicima koji djeluju na području Švicarske. Pod. Misom je 89 mladih primilo sakrament svete potvrde koji im je podijelio naš kardinal iz Zagreba.

Nakon svečane Mise slijedio je zajednički ručak koji su nam lijepo pripremili članovi

„Društvene zajednice” i „Zajednice žena” iz misije Zürich. Jelo pripremljeno s puno ljubavi, pažnje i ukusa, te originalna ideja posluživanja u narodnoj nošnji, ugodno nas je iznenadilo. Još jednom velika hvala svima za ovaj oproštaj te za sendviče koji su nam dobro došli na putu u koloni.

Ujedno koristim priliku da u ime Frankfurčana zahvalim misionarima misije Zürich, fra Ivanu Bebeku, fra Anti Pranjiću, fra Iliji Šaravanji, njihovim suradnicima i svima onima koji su podnijeli veliki trud oko organiziranja ovog lijepog hodočašća i kulturnog programa. Hvala na pozivu, lijepom smještaju i velikoj brizi. Ovom nastupu smo se posebno veselili, a još sretniji smo bili nakon njega zahvaljujući organizatorima. Činjenica da su nas kiša i hladnoća dočekale i otpratile, nije omela, ni nas a ni hodočasnike, da se molimo, veselimo i budemo zajedno, a po povratku slavimo uz pjesmu i kihanje...

Irena Ciglar

BERN/ZÜRICH/BAAR (Švicarska)

Obilježena 60. godišnjica smrti Stjepana Radića

U povodu 60-te obljetnice tragične smrti velikog borca za mir, slobodu, pravicu i socijalnu jednakost – predsjednika HSS-e Stjepana Radića – priredila je Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj spomen-akademiju u znak sjećanja na tog velikana prošlosti.

Predavanje o životu, radu i djelu hrvatskog tribuna za kulturni, prosvjetiteljski i socijalni preobražaj sela, održao je poznati hrvatski književnik i publicist Zvonimir Kulundžić.

Akademije su bile priređene u Bernu, Zürichu i Baaru 17., 18. i 19. 6. 1988. Program je bio svečan i prigodan.

Ugođaj akademije ne bi bio potpun da nije bilo članova Akademskog kazališta iz Zagreba i njihove voditeljice Maje Freundlich. Prigodni – izabrani tekstovi iz javnog djelovanja Stjepana Radića kao i njegovi govori koje su, s puno topline i angažmana, čitali Vjera Žagar-Nardelli, Zlatko Crnković i Joško Ševo, bili su doprinos visokog umjet-

ničkog nivoa ovoj svečanoj priredbi. Naročito je ostao zapažen i svima nama u živom sjećanju glas Zlatka Crnkovića, koji je i pojavom vizuelno dočarao lik Stjepana Radića.

U Bernu je, s par vlastitih skladbi, nastupio pijanist Ivo Crmarić dok je Hrvatski oktet, s nekoliko rodoljubivih pjesma, znatno oboгатio kulturno-umjetnički program.

U Zürichu je posjetiteljima predstavljena knjižica Zvonimira Kulundžića „Stjepan Radić 1871–1928. und die Kroatische Bauernpartei im Kampf für Freiheit und Demokratie” u ediciji Hrvatske kulturne zajednice. Namijenjena je široj čitalačkoj publici – sveučilištima, slavističkim institutima i bibliotekama – s ciljem da se širu javnost upozna s djelom i osobom Stjepana Radića u kontekstu novije hrvatske povijesti.

Predgovor i bilješku o piscu (Zvonimiru Kulundžiću) napisao je naš ugledni znanstvenik i legenda stolnog tenisa prof. dr. Žarko

Dolinar koji je, također, prisustvovao na akademiji u Zürichu.

Od gostiju, nazočni su bili konzul Generalnog konzulata SFRJ u Zürichu Vanja Stanković te ravnatelj hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj fra Ivan Bebek.

Naravno da su ovakvi i slični datumi iz nacionalne povijesti naglašeniji u inozemstvu nego u domovini. U domovini su oni dio svakodnevice i podliježu realnoj ocjeni i uspostavljenom mjerilu vrednovanja. U iseljeništvu su jedini nacionalni osjećaj i veza s narodom i zemljom iz koje smo potekli.

I stoga nas se živo doimaju riječi Stjepana Radića, koje i u današnje vrijeme imaju svoju važnost i sugestivnu poruku: „Ja volim da me u domovini progone, nego da me u tuđini vjetar nosi kao suhi list. Prošla su vremena kada smo svoju povijest pisali junačkom sabljom po koži Osmanlija. Sad se valja boriti radom i pameću, plugom i perom. Ne treba umirati za domovinu, nego treba živjeti i raditi za nju” (v. „Živa zajednica”, br. 6/88).

Pripremio Gordan Grlić

*Predstavljanje frankfurtske
„Zajednice studenata“*

Budimo svi jedna misija

Životni nam se puti ukrstiše i svoju sposobnost, znanje sad mi zračimo, drugima životni tračak nade dajući. Mjeseci su prolazili, a mi smo svoju energiju negdje drugdje prosipali. Ali, hvala Ti Bože i Duše Sveti, ulio si u nas svoju dare i svoju nam duhovnu hranu dao. Krenuli smo u nove napore, strepnje, ali isto tako u nova prijateljstva, veselja i zadovoljstva. U tom je cilj, zadatak i izvršenje naših ovogodišnjih razmišljanja. Životnog elana i samopouzdanja imamo dovoljno i sad je pjesma i veselje naš suputnik. Ako ne vjerujete i mislite da to tako nije, dođite, vidite i uvjerite se. Mi smo uvijek tu u našem centru, Niedenu 27, 6000 Frankfurt/M. 1, telefon: 069/723125.

Od početka naših sastanaka ove godine rodila se ideja o **zajedničkoj molitvi**. Kod nas katolika kroz vjekove to je jedna divna stvar, navika i potreba koja nas je držala, hrabrila, jačala i održala do današnjih naraštaja. Molitva, molitva koja je tako lijepa, divna, slatka i čak opojna. Na svakom sastanku mi razmišljamo, molimo i svoje želje i potrebe upućujemo Gospodinu našem. Uvijek tiho, polako, bez opterećenja, mi se nalazimo u molitvi. Jer, ta nas je molitva spasila i na pravi put uputila.

Naša prva ozbiljna i veća **humana akcija** uslijedila je poslije Uskrsa. Krenuli smo u akciju sakupljanja novca za naše misionare koji žive u Africi, tj. Zairu. Jedna mala grupa naših ljudi živi u Africi i tamo svojim dobrim radom pomaže onima koji još nisu na evanđeoskom putu, a najteže od svega toga: nisu nikada sigurni da će preživjeti, jer im nedostaje osnovnih životnih potreptina. Tamo je jedno i bijedno svima, ali što je najgore,

mala i bijedna djeca umiru od gladi, bolesti i svega ostalog što ih pritišće u životu. Mi smo pismenim putem stupili u kontakt i želimo im svojim akcijama malo ublažiti težak život. Jednom prilikom, za vrijeme Mise, skupili smo lijepu svotu novca i odmah je poslali. Sad očekujemo potvrdu da je novac stigao i da smo bar malo ublažili život onih koje nećemo vidjeti, ali ipak u duhu živimo s njima.

Naša naredna akcija uslijedila je veoma brzo i mislim da je prošla korisno i svrsishodno za nas sve. U ovom slučaju, zajedničkom akcijom s Nijemcima, prodavali smo kolače, čevapčice i piće. To je bilo 2.6., na **TIJELOVO**, kad se svi katolici Frankfurta okupljaju na zajedničku Misu. Ova je akcija odlično prošla i svi su bili zadovoljni. Sa strane Nijemaca dobili smo pohvale i želju za daljnjom suradnjom. Dio novca također je upućen u Afriku. A što se tiče nas, mi se i dalje brinemo za naše prijatelje u dalekom svijetu.

To je s naše strane, a sad očekujemo i računamo na pomoć svijetu koji će se s nama zalagati za takvu i druge akcije. I na kraju bismo zahvalili svima onima koji su na bilo koji način pomogli pri organizaciji i sprovođenju te humane akcije: domaćicima na kolačima i vjernicima na njihovim priložima.

U međuvremenu **Essen-Kettwig** bio je okupljalište naših studenata koji žive u SR Njemačkoj. Mnogi od nas išli su prvi put na taj susret i bili veoma zainteresirani što će se tamo dogoditi. Skupina od osmero frankfurtskih studenata bila je dobro raspoložena i aktivna. Organizacijski odbor doveo je dva predavača iz domovine kao i nadbiskupa Pavlišića. Njihova izlaganja bila su korisna i dobra za sve nas. Naša zajednica iz Frankfurta izvela je jednu malu meditaciju. Meditacija se pokazala dobrom i ostavila je lijep utisak na prisutne. Puno pohvala i vesele izgled prisutnih za nas je dovoljna potvrda da smo ih oduševili. Osim predavanja i službenog dijela programa bilo je dosta vremena za veselje, igru i zabavu. Na kraju smo radosni i zadovoljni otišli svojim kućama.

Sas bih rekao par riječi o tom što se zbiva na **našim sastancima**. Naše misli, želje i osvrtaanja usmjerena su k boljem organizacijskom radu. To znači, uspostava veza i rad sa svima zainteresiranim studentima na ovome području. Izmjena znanja, iskustava kao i radova na bilo kojem području znanja! Uskoro spremamo par dobrih i zanimljivih akcija o kojima ćemo vas obavijestiti. Eto, malo smo vam dočarali nas život, naše navike i opredjeljenja. Nadamo se da ste vidjeli na kojem smo putu i što želimo. A isto tako, želimo od vas svijetu da se makar malo potrudite i da nam na bilo koji način pomognete. Mi ćemo biti sretni i zadovoljni ako budemo mogli i u buduću izlaziti u susret vama i vašim željama. Opravat ćemo ono što će biti na zadovoljstvo svijetu nas. Neka nam Gospodin Bog i Blažena Djevica Marija uvijek budu na pomoći.

Vlado Pavić

Ljubav je domišljata

U crkvi Gospina Začeca u Kölnu – Minoritenkirche, održana je 3. lipnja o.g. izvanredna služba Božja za naše tamošnje vjernike koju je predvodio kölnski pomoćni biskup zadužen za strance u kölnskoj nadbiskupiji dr. Klaus Dick uz sudjelovanje našega misionara iz Kölna p. Josipa Bebića, p. Berislava Nikića i p. Nikole Vukoje. Povod za tu izvanrednu službu Božju bilo je službeno predavanje umjetničkog poprsja pokojnoga kölnskog kardinala Josipa Höffnera u trajno vlasništvo kölnske nadbiskupije, koji je izradio naš umjetnik Marinko Sušac.

Inicijator i organizator ovoga svake hvale vrijednog djela bio je naš misionar u Kölnu i umjetnik Branko Marić. Pozdravljajući prisutne vjernike, biskupa i svećenike, na početku službe Božje p. Josip je rekao: „Oče biskupe, ovo je umjetničko poprsje pokojnog kardinala Höffnera mali znak njegove velike ljubavi prema nama, koju je kao kölnski natpastir pokazivao i riječima i djelima.“

U prigodnoj propovijedi biskup Dick je rekao: „Crkva je velika Božja obitelj na ovome svijetu. U nju su ućlanjeni svi narodi i utkane sve kulture. U njoj će ostati vječna uspomena na našeg pokojnog Natpastira. U ime kölnske nadbiskupije srdačno vam zahvaljujem za ovo poprsje.“

Poprsje pok. kardinala Höffnera – dar misije nadbiskupiji Köln

Na završetku recitirane službe Božje koja je održana na hrvatskom i njemačkom jeziku ispjevana je Gospina pjesma „Zdravo Djevo, svih milosti puna.“

Čestitamo našoj misiji u Kölnu i njezinu osoblju na čelu s p. Josipom na domišljatoj ljubavi, i želimo im uspjeh i Božji blagoslov u širenju Riječi Božje, koja je potrebna današnjem čovjeku kao i kruh svagdanji!

P. Berislav Nikić OFM

Dio frankfurtskih studenata na susretu u Essen-Kettwigu

FRANKFURT/M.

Uspjela zakašnjela proslava Majčina dana

Točno dvadeset dana poslije druge svibanjske nedjelje, 28. svibnja, proslavila je frankfurtska misija Majčin dan. Pozdrav i vođenje kroz program preuzeo je o. župnik fra Rafael. Na radost svih nazočnih program su započeli najmlađi folkloristi s dva plesa. Publika je bila oduševljena. Potom je slijedio igrokaz koji je napisala Anita Bašić i u kojem djeca tek pred kraj shvaćaju da se vlastita majka ne smije nikada zatajiti. Svaka je majka nešto jedinstvena, neponovljiva.

U glazbenom dijelu programa nastupio je zbor djece i djevojaka. Pravo osvježanje. Pjesme su bile namijenjene majkama i dvama najvažnijim hrvatskim gradovima – Zagrebu i Splitu. Na glasoviru su ih pratili Miroslav Budimir i Irena Ivančić. Srednji folklorni ensemble pokazao je nakon toga svoje znanje u ritmici i koracima. Mladi iz Höchsta izveli su zatim vrlo uspješni skeč. Grupa PAX se ovoga puta predstavila najprije duhovnim šansonama Majci Božjoj i raju, a zatim popularnom pjesmom „Nek živi ljubav“. Kao i prigodom ranijih nastupa tehnika je, osobito kod zbornih dionica, „štrajkala“.

Novoosnovana folklorna grupa misijske podružnice u Höchstu broji već četrdeset članova

Igrokaz Ivanke Dolić „Zašto baš mene, mama?“ duboko je zamislio publiku. Prikazan je aktualni problem pobačaja djeteta u obitelji u kojoj majka misli na svoju karijeru, a baka, otac i kći nastoje, svatko na svoj način, pridobiti majku da ne postane ubojica vlastitog djeteta. Na kraju majku muči savjest i ona „uviđa“ svoj prijestup. No, sve je prekasno: ona je već pobacila. Publika se autorici i vrlo dobrim glumcima odužila burnim pljeskom.

Službeni program završio je plesom novoosnovane folklorne grupe iz Höchsta koju su vodili Josipa i Goran. Folklor je bio raznolik i znalački izveden.

Za ples i zabavu svirao je VIS „Tin“. Površina predviđena za ples bila je vrlo brzo popunjena. Došla je plesati i starija generacija. Publici, a naročito majkama, program se jako dopao. Šteta što je tehnika onemogućila da trud i znanje djece i mladih dopre u potpunosti do slušatelja i gledatelja. *Vesna Školnik*

SIEGEN

Naša mladež zapazena na Danu stranaca

U Siegeni je Dan stranaca proslavljen kao nikada do sada. Na skupu u toj prigodi sudjelovalo je nekoliko tisuća ljudi i četrdeset grupa raznih naroda i kultura. Ovom lije-

pom međunarodnom susretu djeca su dala najveći doprinos. Od svih grupa koje su nastupale, djeca Hrvatske kat. misije Siegen postigla su najveći uspjeh i dobila najviše

priznanje. Izvođenjem hrvatskih narodnih kola, za koje ih je spremala učiteljica narodnih igara i plesova gospođa Marta Ščulac te šarenim narodnim nošnjama naša su djeca osvojila srce publike. To je priznao i „Siegener Zeitung“, kao se vidi iz priložene slike. Čestitke mladima misije sa željom da nastave na započetom putu. *Josip Jurić*

Die Kinder der Kroatisch-Katholischen Mission tanzten zur Musik ihrer Heimat, die sie zum Teil nur aus den Erzählungen ihrer Eltern kennen.

NAŠI POKOJNICI

Bartul Ledić

U Bensheimu je 16. svibnja 1988. godine, u 42. života, prestalo kucati srce plemenitog čovjeka **Bartula Ledića**, oca troje djece i vjernog supruga Filipe Ledić.

Njegov uzorni kršćanski lik ne dopušta nam govoriti o smrti, nego o životu, i to o punini života, u koji je živo vjerovao, prema onoj svetopisamskoj izreci: „Koji se u nj ufaju, spoznat će istinu i koji su vjerni, bit će u lju-

bavi s njime (s Bogom), jer izabranici njegovi stječu milost i milosrđe.“

Takav je bio naš pokojni Bartul. Iako je više godina živio u Njemačkoj nije mu, kako se neki tuže, sredina smetala da bude i ostane što jest – katolik potpuno opredijeljen na Krista i njegovo evanđelje.

Posebno mu je bio na srcu kršćanski odgoj obitelji. Redovito sudjelovanje na Misi i primanje svetih sakramenata, poštivanje Kristovih namjesnika i svega što obuhvaća pojam „sveto“ resilo je tog vrlog muža. Zaboravljao je sebe da bi drugima pomogao.

Župna zajednica u Bensheimu (filijala misije Darmstadt) dugo će pamtiti lik svog uzornog člana, a rodno Aržano u Hrvatskoj čuvat će njegove posmrtno ostatke do uskršnja mrtvih. Neka vjera i Božji blagoslov prate njegovu uzornu suprugu Filipu i djecu Anitu, Matu i Maria! Počivao u miru Božjem!

Vjernik iz Bensheima

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Golubi svetog Frane

Toma raširi tašku pa poreda na stol desetak papira. „Nikad čeljade ne zna šta će mu zatribat – da sam to prija znao, ne bi me oni iz Vrapča nako privarili!” Zadnjih godina uzeo Toma praviti od cijele svoje „dokumentacije” po tri fotokopije, koje donosi da mu ih ovjerimo misijskim pečatom. „Što ti potvrdiš, prizna se na ciloj kugli zemaljskoj.”

„Kad putuješ po svitu, sretnješ sve vrste tica i doživiš punu vriču lipi al i ludi belaja!” piše fra Čiro Markoč u knjizi „Moj put kroz Njemačku”. U dugim sam godinama naišao na čuđake s raznim „mušicama”, ali ovakav svat kao Toma rijetko mi je križao put. Ne bi on bacio prosjaku ni prebite pare, ali za fotokopije je trošio imetak. „Ako nemaš dobre čage, izio vuk magare! Svaka te budala privari.”

Uvijek potrtnem Tim toma proviri kroz vrata. „Mož bit smetam u poslu? Evo tu par stvarčica, ako nisi odveć umoran”, pa vadi iz omašne torbe fotokopije svih vrsta: kartice mirovinskog osiguranja svih dvadeset godina u Njemačkoj, liječničke nalaze, dopise bivših poslodavaca, bankovne i poštanske uplatnice, sve policijske prijave. „E brate, da sam dao napisat vake dokumente pri neg sam u Vrapču diza kuću!”

„Povjerenje je dobro, ali kontrola je još bolja”, govorio Lenjin, a fra Jure kaže: „Nepovjerenje je majka sigurnosti”. Zato treba čuvati važne dokumente. Ali kad za Tomu napišem koje pismo, on ga fotokopira, odvažje na ruci pa će nepovjerljivo: „Poslat ću ga priporučeno, da se ne izgubi!”

Da je ipak Tomu opravdano spopao strah, skoro mahnitost, pa evo skuplja svaki komadić papira u svoj „arhivski ormar”, shvatio sam, kad mi je spomenuo spor s braćom u Zagrebu.

Prije više godina preuzela dva kršna bosanska fratra župu u Vrapču kod Zagreba, gdje žive mnogi prvoborci. „Teško je ondi za nas, fra Mile, je l' tako?” kaže provincijal u Sarajevu, kad se već nakon dva mjeseca jedan od novih župnika došao žaliti. „Ma znaš, oče, bolan”, priča fra Mile, „jest da su ondi dobre škole i ceste, posla dosta, al..., ..., al narod ne ide u crkvu, dica ne dolaze na vironauk”, nastavi provincijal, „a pol

Vrapča ima penziju pa ne voli crkvu, znam, fra Mile!” „Pošaljite nam štogod našeg dobrog naroda gore!” moli fra Mile.

Odseli onda Tomin otac s tri sina u Vrapče, s drugim brojnim obiteljima iz livanjske krajine. „Ovdi bi tribalo podić štogod kuće – al otklen uzet?” govori otac. Pošten, marljiv i poslušan sin, ode Toma onda na privremeni rad u Njemačku. „S tvojim markama ćemo nabavit cement, grede i cigle”, govore braća, „a mi dva ćemo ovdi zidat, pa kašnje sve dilit”.

Na poštenu riječ, bez svakog ugovora, uze Toma krampati i slati svaku marku za novu kuću, siguran da će polovica biti njegova. Ali kad je stari umro, braća prepisu šutke sve na svoje ime, a „Jugošvabi” prepuste sobičak pod krovom. „Šta će Tomi kuća, i onako ostaje u Njemačkoj!” govore braća.

Toma pokuša prvo na lijepe ali Jozo veli: „Nemaš čage, nemaš kuće!” Onda se on obrati na pravosuđe, ali njima nije bilo teško, uz mali „maz”, pobiti brata. „Veliš, družo, da si slao novce za kuću i o tome sad poslao sudu dokumentaciju”, govori sudac, „ali ovdje nema ništa! Imaš li drugih dokaza?”

U tom trenutku nešto „pukne” u dosad zdravoj Tominoj duši, postane drugi čovjek. „Još si dobre prošel, drug”, veli mu sudski portir, „tu dižeš glas, a tam delaš za kapitalizam! Ja bi te vrnuv v krletku!”

Kad se vratio u Njemačku, kupi stari ormar pa počne arhivirati sve dokumente u tri fotokopije, a one „najvažnije” vuče stalno sa sobom u taški po Frankfurtu. Nepravda mu zamrljala dušu, postao pravi čuđak pa po gradu mrmlja sam sa sobom: „Dokazi! Dokumenti! Čekajte, braćo, dat ću ja vama dokaze, makar morali ići ne međunarodni sud!” Odsad ni novine nije kupio, a da ne zatraži priznanicu i račun, fotokopira sve i gurne u svoj arhiv. Kad sam fra Juri spomenuo Tomin „arhivski šifonjer”, veli on: „Kad već govoriš o tome, čuj ovu: vidio mali Bosanac prvi put lokomotivu s vagonima pa uzvikne: Gle, čaća, šporet vuče šifonjere! A?” „S Tomom to više vako ne može!” govori fra Jure jednog ponedjeljka. „Juče mi se doša u crkvu ispovidit, al znaš kako? Misto riči i pokore, gurne mi Toma jednu fotokopiju, a iz druge uzme na glas čitat grije, nako

od prve do desete Božje zapovidi, pa završi: oče, odredi pokoru!”

Da ga opameti, pozove fra Jure Tomu na ozbiljan razgovor, ali kad ga ugleda onako zastrašena i mrka, prođe ga srdžba. „Čuj, moj Toma, sad ovu zgodu s golubicama svetog Frane. Zaboravi sve brige i budi ka nekoč čiste duše ka oni golubi, jer to je jedino što može prkosit prolaznom svitu i smrti, čega se ti eto bojiš, kako vidim.” Toma se buni: „Oče Jure, kako ću zaboravit one lakome vukove u Zagrebu, koji mi pojeddoše trud cilog života?” Fra Jure ga pogleda samilosno. „Izgledaš ka lisac, al brez pristanaka pričaš o vucima, ka da ne živimo u kulturnoj zemlji, neg u afričkoj džungli, di svak u mraku ždere drugog, dok ne izađe sunce!” Toma u sebi pita: „Šta se mene tiču Franini golubi, kad imam posla s vucima?” ali istovremeno misli, da nije zaboravio štogod važnog fotokopirati.

„Čuj, Toma! Jednog jutra prolazi sveti Frano pijacom Siene, kad opazi nekog seljaka s dvi-tri krletke, pune jadni golubica, koje je u mračnoj šumi ufatija, da ih proda Talijancima za ručak, kako je ondi običaj. Tice s polentom, to oni zovu. Uspije ga Frano nagovoriti da mu pokloni golube, pa ih odnese veseo u samostan ispod Asiza i napravi im gnizda po grmlju i stablima – a njiova dica još danas bezbrižno guču oko crkve svete Marije od anđela.”

Toma sluša i šuti, al kao da se u tom trenutku nešto u njemu počne rastapati, pa se smijucka. „Al nije Frano samo oslobodija golubice iz životne džungle i krletke”, nastavlja fra Jure, „nije samo nji pustija na svitlo slobode, neg je ukrotija i vuka iz Siene. Onaj tičar, slušaj, kašnje se pokaje i ode u fratre. Mož bit će i braća iz Vrapča prominit mišljenje pa iz prašume i noći izletit na slobodu duše?” Toma će mrko, al već mekše: „Mož bit, al ne virujem. Vuk dlaku minja, al ćud nikada!” Fra Jure opet pokuša: „Budi veseo ka golubi! Di ćeš se ti bost s rogatima! Jest Isus reka da budemo lukavi ka zmije u džungli, al je doda: Miroljubivi će naslidit svitlo vire i kraljestvo Božje!”

Neko je vrijeme Toma još po gradu govorio sam sa sobom, al jednog dana sasvim prestao s fotokopijama. Da li ga je fra Jure s golubima ublažio ili mu je umornu dušu dodirnula svjetlost milosti Božje – tko to zna?

Ivo Hladek

Frankfurt pun mladenaca, a nebo violina!

Njemačkoj putnoj agenciji „Deutsches Reisebüro“ pala je na pamet neobična ideja. Inicijator te zanimljive ideje je Peter Bernhard, koji po prvi put organizira u Frankfurtu „FESTIVAL MLADENACA“. Festival će se održati 16. srpnja 1988. g. u Frankfurtu pred starom operom koja je porušena za vrijeme Drugog svjetskog rata, a tek je pred nekoliko godina moderno i luksuzno obnovljena. Za popravak i cjelokupni uređaj utrošeno je nekoliko stotina milijuna njemačkih maraka. Pravi ponos Frankfurta! Na njoj stoji lijepi natpis: „Dem Wahren, Schönen, Guten – Svemu što je istinito, lijepo i dobro“. Tog će se dana pred ovom operom naći 300 mladenaca koji su se pred kratko vjenčali. Još jednom žele posebno i zajednički proslaviti jedan od svojih najljepših dana u životu. Predviđen je bogat program uz lijepe nagrade.

Bez sumnje ideja je vrlo plemenita posebno kad se uzmu u obzir zastrašujuće činjenice stanja u obiteljima i među brakovima. Mladi se teško odlučuju za brak, a obitelj, najsvetije svetište, lako se razara i ruši. Obitelj mora sačuvati svoju prvu i pravu vrednotu, jer je ona osnovna ćelija, jedinica iz koje uzrasta zdravo društvo, naravno i Crkva. Mlade i mladenke želi „Festival mladenaca“ ohrabriti da odvažno pođu u brak.

Nadamo se da će se tu naći i po koji hrvatski bračni par. Upravo smo čuli od župnika fra

R. Begića da se ovih dana priprema za vjenčanje 7 bračnih parova. Svi su iz druge generacije. I mi želimo svim mladencima koji se tu nađu da im nebeske violine zasviraju i da im brak bude kutić raja!

BD

I ovaj hrvatski, frankfurtski, nedavno vjenčani bračni par **Snježana** i **Ivica** sudjelovat će na „Festivalu mladenaca“ u Frankfurtu 16. 7. ove godine

Siroče našlo majku

I za vrijeme najsvečanijih dana i prigoda zna se osjetiti tuga i bol na dnu srca. To su neki osjetili i ovog puta. **Prva pričest** je događaj godine u jednoj župi. To je najsvečaniji dan za djecu, roditelje i župu. Radost, kad roditelji i cijela župa vode i prate najmlađe k sto-

Majka Klaudivje Ibsch sada se zove Zora · Foto: Pavić

lu Gospodnjem da blaguju Kruh života, Tijelo Kristovo, da mogu duhovno rasti kao ljudi i vjernici. Cijela župa gleda te bijele anđele koji lepršaju po crkvi i ulicama. I svaki od tih bijelih anđela tog je dan osjetio uza se i na pričesti nježnu ruku rođene majke. Jedino Njemici, malo **Klaudiji Ibsch**, bilo je to uskraćeno.

Mala Klaudivja, prvopričesnica, dijete je njemačkih roditelja. Nažalost, rastavljenih! Ostala je uz mamu i s mamom. Mama je radila zajedno sa **Zorom Dujmović** iz Ričica u bolnicu u Mainzu i teško oboljela od bolesti raka. Bila je zabrinuta što će biti od njezine Klaudivje. Vidjela je u Hrvatici Zori pravu majku. Zato je Klaudivju pred smrt oporučno predala Zori. Osjećala je da će je Zora pravo usmjeriti kroz život i da će kod Zore malo Klaudivji svanuti zora.

Zora i njezin muž Stanko imaju troje djece. Dvoje je umrlo, a sad upravo očekuju četvrto. Zora se ne plaši djece. To ponosno svakome kaže. Ona i njezin muž uzeli su malu Klaudivju kao svoje dijete – adoptirali su je. Tako je siroče našlo pravu majku! Na licu prvopričesnice Klaudivje nije se opazilo da je bez majke, a na licima Zore i Stanka sjala je punina kršćanske radosti. Uvjereni smo da im je u svijesti prisutna Kristova riječ: „Tko primi ovo jedno maleno dijete, mene prima“. Uz svoje roditelje Zoru i Stanka i svoje vjeroučitelje s. Dioniziju i fra Stjepana Klaudivja izvrsno govori i hrvatski!

BD

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 1046

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
Stanka Vidačković,
p. Stjepan Maleš

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf